

Руснаци у Швеце

ЩЕШЛІВИ НОВИ
2012. РОК

Рок X, Чис. 3 Септембер—Децембер/2011/September—December Vol. 10, No. 3

КАНАДА

СПОВЕДЗ ОЛГИ МУЧЕНСКИ З ЕДМОНТОНУ, ОДВАЖНЕЙ ЖЕНИ, ХТОРА ПРЕШЛА НЕОПИСУЮЦИ МУКИ ЖЕ БИ ВИРАТОВАЛА СВОЙ ЖИВОТ ХТОРОМУ ЗАГРОЖЕЛА ЛЕУКЕМИЯ

НЕ ДАЙ БОЖЕ НІКОМУ! НЕ ДАЙ БОЖЕ НІКОМУ!

- ♦ Я горда же сом перша Рускиня у Канади хтора мала трансплантацію косцового шпику односно було яку трансплантацію

У децембре 2010. року новинки “Руснаци у Швеце” писали о малженскей пари **Олги и Владови Мученскових** теди кед Влада одходзел до пензії. На фотографийох хтори зняти з тей нагоди (а тот преслава була пол рока пред тим як ше збула трансплантація), Олга весела, розтанцована, прибрана (а теди уж знала же ма пойсц на трансплантацію шпику). У марцу ше ей вонкашньосц барз пременела.

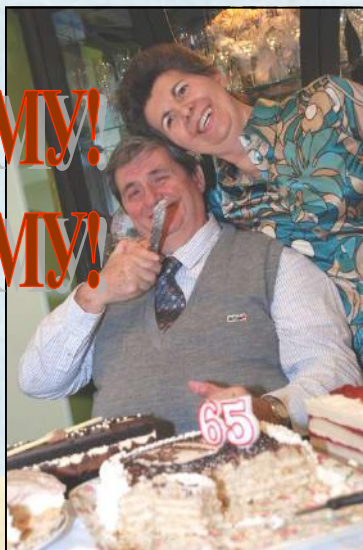
-Знала сом же идзем а, видиши, яка сом була весела. Не сцела сом и себе и другим погубиц тоту преславу. У септембре 2010. сом престала робиц, пошла сом на хороване и теди уж почал третман у едмонтонскей больніци, давали ми боляци инекції же би даяк голем спомалшели розвой хороти док не найду давателя.

Як цо не давала на явносц о тим под час спомнутей преслави, так и нам у пар контактох барз мало о тей хороти приповедала. Шицко ше закончовало на тим же “ма одредзени проблеми зоз креву”... Тераз знаме: Олга не жадала нікого терховац зоз тима страшнима бригами хтори ю прицискали, не жадала траицц моци на описованьох того цо предстої и од чого завишел, вироятно, ей живот а то – трансплантація косцового шпику. Вецей послати имейли у периодзе марец-април спрам ней остали без одвиту. На телефону у їх кварталю у Едмонтону ше ніхто не явля.

И вец, на иницијативу Мученскових 20. юния зме установели вязу на Скайпу и чули зме шокантни деталі, о яких зме у медзичаше анї шніц не могли.

На Скайповим екранчу сом видзел Владу Мученския, а дзешка з боку сом чул глас Олги Мученски:

- Ту у Калгарію зме уж три мешаці, 14. юния ше

Олга Мученски, весела и нашмеяна (и попри того же уж знала цо ю чека), зоз супругом Владом на преслави його одходу до пензії у октобре 2010. року

Олга у кварталю у Калгарію на День мацери, 8 мая 2011, зоз букетом штучного квеца хтори ей даровали син Иван и супруг Влада. Пре мири заштити природне квеце не шме буц у ей блізкаси

ЕКСКЛУЗИВНЕ

наполнили три мешаці як зме ту сцигли. Наютре ше маю анализовац мойо резултати, дохторе то розпатра и принешу одлуку. Озда то уж будзе конец, озда уж пойдзем дому!

Влаго, Олгов супруг, зоз змиреншим тоном ми почал пояшньовац деталі.

- У тим периодзе од трох мешацох Олга мала трансплантацію, bone marrow transplant, односно, пресадзени ей нови шпик до косцох. Олги була утвєрждєна лєукємия! Но тераз, по шицких випатрункох, процес окрипеня идзе у добрим напрямє, крєв ей добре функионує, шицки резултати випитованя крєви послє операциї добри. Дохторе сцу видзиц чи ей скорєйши шпик добрє вичисцєни и чи нє остало того шпику хтори, условно повєдзєнє, канцерогєни.

- Вєчар змє постали ознова дїдо и баба, вноци ше породзєла наша дзівка Марча и достали змє унука. Послє унучки, мамє тераз и хлапчика унука – уклочєл ше з боку Олгов глас – Чи пойдзємє дому чи нє то завиши од резултатох биопсиї косцового шпику. Виняли ми дакус шпику зоз косцох и анализовали го. Анализа укажє жє чи шицко добрє функионує.

Ту ше Влаго обрацєл на невидлїву Олгу и гварєл ми,

БИЛ ЗВОНИМИР МУДРИ, БРИЗБЕЙН, АВСТРАЛИЯ

ДЮРДЬОВЧАНЬ ХТОРИ НАШОЛ ФОРМУЛУ ЗА УСПИХ

- ◆ Шицко цо учел – учел темельно: бул одлични програмер, будователь хижох, кунг фу борец, приватни и комерциални пилот...
- ◆ Звонимир Мудри вироятно єдини Руснак хтори упознал легендарного Бруса Лия

Пририхтал: Гавриїл КОЛЕСАР

Бил Звонимир МУДРИ у своїм кабинету

Изоз преписки зоз максимално, перше знане а вец, Билом Звонимиром Мудрого зоз Австралиї мойо своїо бизниси хтори му оможливели прешвечене же на тим швецє вредзи робиц ЛЕМ ЗА СЕБЕ, достало досц мощне потвердзене. Од давна твердим же ше ніхто не збогацел кед робел за другого, як звичайни роботнік або службенік, але же вредзи лем кед человек закаше рукави за себе самого и уложи максимални труд. Звонко Мудри, по

максимално, перше знане а вец, базуюци на тим знаню, розвил и своїо бизниси хтори му оможливели прешвечене же на тим швецє вредзи робиц ЛЕМ ЗА СЕБЕ, достало досц мощне потвердзене. Од давна твердим же ше ніхто не збогацел кед робел за другого, як звичайни роботнік або службенік, але же вредзи лем кед человек закаше рукави за себе самого и уложи максимални труд. Звонко Мудри, по

Но, почніме од даякого початку тей незвичайней сказки. Ище пред 7-8 роками сом доставал сигнали же Звонко Мудри у Австралиї єден з найуспишнейших Руснацох хтори ше там, свойчасово, уселели. Значи, то уж була тема за новинки “Руснаци у швецє”. Не удавало ше ми установиц з нїм вязу. Но, як сцигнул Фейсбук а, випатра, и як Звонко пошол до пензиї – ствари ше обрацели у позитивним напрямє. Як пензионер, Звонко мал вецєй часу и за дружєне на мрежи Фейсбука, так же ше почал повязовац зоз Руснацами. Послал ми поволанку же бизме ше повязали. А, источасно, уж бул повязани зоз паном Мироном Жирошом и

между нїма зоз понуканьом авионских такси услугох итд. Гу тому, пан Жирош ми послал и їх преписку же бим мал основни матерял. И вец, не преостало ми ніч лем дац моц и установиц зоз Звонком и особни контакт и ошвициц ище даєдни теми та шицко ведно обявиц у новинкох. И було так. Повязали зме ше, достал сом жадани информации а после нїх и красни фотографии и з того, ниа, випадла тот розгварка, тот приказ потерашней карьеры єдного з найуспишнейших Руснацох у Австралиї, Звонка Мудрого, нешка за приятельох Бил, дакедишнього Дюрдьовчяна.

Звонко з часох дзецинства

походзею зоз Дюрдьова, тото похопел ище кед як 18-рочни легинь сцигнул до Австралиї. За других робел тельо кельо мушел, але до себе укладал

Наймладши на фотографіи то Звонко Мудри у билим чепцу на рукох, його брат Мирослав Мирє цалком на право, у шапки, а при ньому тотa найменша у першим плане то шестра Йозефина

Жирошом и между нїма ше одбула хасновита преписка. Пан Жирош ме такой держави Квинсленд, у предїлох зоз идеалну климу. У першим имейлу Звонка як добуру тему – добростояци Руснак у Австралиї, бувши австралийски репрезентативец у кунг фуу, пилот хтори лєцел на велїх типох авионох, и нешка ше за-

Най ту додам же Бил Звонимир Мудри бива у прекрасним варошу Бризбейн хтори лем коло 10-15 километри оддалени од побережя Цихого океана, у австралийскей держави Квинсленд, у предїлох зоз идеалну климу. У першим имейлу Звонка як добуру тему – добростояци Руснак у Австралиї, бувши австралийски репрезентативец у кунг фуу, пилот хтори лєцел на велїх типох авионох, и нешка ше за-

38 РОКИ НЕ БУЛ У ДЮРДЬОВЕ

- Моя найстарша дзивка Джад Анастасия Мудри (закончела, иншак, факултет за новинарство) и я були на яр того року у Греческей, Италиї, Англиї, Русиї, Сингапуру и у Войводини. Я там мам, у Дюрдьове, брата по оцови, то Йовген Мудри. У

Дюрдьове зме були на рускей свадзби, Дюрдьове од то моей дзивки було барз часох як ши интересантне, там ше научела и пошол? танцовац зоз братняками и зоз бачиком та ей було барз крашне.

Були зме там два тижні та ше нам удало пойсц и до Нового Саду, були зме у НВУ “Руске слово”, потим у Радио станіци Нови Сад и у Телевизії. Нащивели зме и Руски Керестур дзе сом бул поволани до школи. У кабинету за физику були позберани заинтересовани школяре и я им приповедал о аеродинамики понеже сом пилот и мам у теї обласци надосц знаня. Дорушели зме на тим стретнуцу и спорт понеже сом у свой час бул репрезентативец Австралії у кунг фуу, бул сом на шветовим першенстве у Китаю з австралийску репрезентацию.

Було ми досц чудне як ше там у Войводини шицко пременело. Я пошол зоз Дюрдьова у октобре 1973. року, значи, пред 38 роками и нігда сом не приходзел до нащиви родному валалу аж теї яри.

У идущих имейлох я ше му випитовал за дзепосдни деталі и Звонко ми дал конкретнейши пояснення. Вредзи надпомнуц и тото же Звонко у Австралії уж 38 роки але шицки свойо думки сообщуе по руски. Безпрекорно. Ридко дзе умишал даяке англійске слово. Сцем з тим повесц же Звонко трима до того же є Руснак, горди є на тото и ані случайно не забул бешедовац по руски за перши пар роки перебуваня у новим швецѣ, як цо ше то “случуе” даедним новшим приселенцом :

- Цо ше то так пременело у

Такповесц шицко!

Єст калдерми по шицких улічкох, нет ярки полни з воду, трава рошне по драже и нет тельо блата як дакеди, єст вельо нови хижи, а стари пооправяни та упечаток як кед би то бул други валал а не дакедишні Дюрдьов. Но, мне найчуднейше тото

же ми, тераз, шицко випатра мале. Наприклад, церква, школа, младежски дом, карчми, шицко ми тото випатра якошик мале, нізке. Йовген ми гварел же то прето же я тераз вельки та и прето же сом научел жиц у велькей хижи. Можебуц и ма право.

- Хто ци були пайташе и пайташки у младосци у Дюрдьове?

- Я бул досц млади кед сом пошол зоз Дюрдьова але сом ше пайташел зоз Владом Вершовим, Мирославом Будинскийовим, Мирославом Копчансковим, а остатні рок зме ше зиходзели до єдней хижи та ше там дружели Маринко Дудаш, Мирослав Балінт, Геленка Кухар, Любка Дула, Хеленка Баран, вона ми шестриніца, Кимо Гаргаї, вон теди пришол зоз Шведскей.

- Чи ши ше тераз, у маю, кед ши бул у Дюрдьове, стретнул зоз

Фамелії Звонка и Мирослава Мудрого з нагоди єдного дружєня

даедними давними пайташами и пайташками.

- Видзел сом лем кратко Владу Вереша.

- Чи ти и твой брат односно шестра отримовали вязу зоз старим крайом за шицки тоти роки?

- Отримуєме контакт лем зоз Йовгеном. Док оєц жил та вон доставал новини “Руске слово” а я вше од нього брал читац. Як оєц умар та я предлужел примац новини на свойо мєно. Ище можем читац по руски але писац ми уж барз чєжко.

- Чи ши ше теди, 1973. року кед сце сцигли до Австралії, чи ши ше теди легко привиковал на нови швет, на австралийски способ живота, чи ши мал даяки носталгични почєжкосци?

- Досц легко ше я теди привикнул ту на живот бо сом язик барз швидко научел, бул сом млади и

Тєрашне хижа у Бригєйну у хторєй жиє фамелїя Звонка и Марїє Мудри зоз трома дєвчачтми. На право гол зоз вєлькима гарадичама хтори вєдза на перши поверх.

то швидко ишло, а и ширше дружтво сом неолдуга нашол, шицки були Австралци бо теди ту у Бризбейну було барз мало Югославянох, а од Руснацох не було нікого.

- Цо ци теди випатрало чудне, иншаке у тим новим швецце?

- Шицко було иншаке, живот коло моря, робота од 7 рано до 4 пополадню. Кед викенд та ше ишло на вилети вше дагдзе на морю. Шицки зме покупели авта. Нігда не було жими ані жимно. Шицко було барз чисте, драги, хижі, уліци...А найчуднейше було же людзе були цихи а шицко цекло по шоре, нет нігдзе гужви, едни другим права

италиянскей.

- Любиш наше руски едла, даєдни давни руски едла?

- Барз любим мачанку зоз капусней юшки, а и кромпирачу, та сарму. И наше дзеци таке любя, научели и вони на тоті смаки.

- Чи ви там у Австралії тримаєце Крачун и Вельку ноц на способ як цо то робя Австраліянци чи сце то баржей тримали як ми, Руснаци, цо тримаєце?

- Ми Крачун тримали и у децембре, але и у януару. Тиж так и Вельку ноц. Лем, то тераз уж баржей комерциялизоване, вельо койдзеяки дарунки и крачун ше квици зоз шветлами и гомбулями.

БУЛА ТО ДОБРА ОДЛУКА

У єдним имейлу Звонко написал вецей биографски податки о себе:

- Я ше народзел у Дюрдьове 3. октобра 1955. року. Оцц ми Мирослав Мудри а мац Люба. Мам брата Мирослава и шестру Йозефину, а и брата по оцови Йовгена. Я наймладши од дзецох. До школи сом ходзел у Дюрдьове. Перши 4 роки сом ходзел до руских оддзеленьох, а други штири роки до сербских оддзеленьох. После законченей основней школи пошол сом до Сримскей Митровици виучовац годзинкарске ремесло.

Брат Мирослав пошол до Австралії гу уйови 1971. року а оцц и я рушели за нїм, у септембре 1973. року зме одпутовали за легчайшим животом до Австралії. Я думам же то була добра одлука бо би нам у Дюрдьове було вельо чежше жиц. На початку сом робел у фабрики вшеліяки роботи бо сом не знал

Шестра и браца Мудрого: Мирослав Мире, Йозефина и Бил Звонимир

язык а потим сом вожел видлічкари, камиони, автобус, прилапйовал сом шицко лем най ше роби. 1981. року сом ше уписал на универзитет QUT и там сом студирал компютерски науки, точнейше, шицко о програмированю компютерох. Кед сом закончел студії та сом достал добру роботу як програмер у єдней велькей компаниї. О даскельо роки сом основал свою фирму за виробок компютерских програмох и вона робела по 2003 рок, кед сом ше пензионувал у 48 року старосци. Попри тей компаниї за програмоване я мал и будовательну компанию и правел сом хижі и предавал их. Тото и тераз покус робим же би ми, як пензионерови, не було допито. Мам и красни и хасновити гоби, часто ледим на авионох бо сом виучени пилот а остатї рок себе правим єден авион дома у гаражи.

Оженел сом ше 1983. року зоз Marie. Вона єдно з осмерих дзецох у ей фамелиї хтора пришла до Австралії зоз Виетнаму 1975. року. Маме три дзивчата: Jade Anastazija,

Звонко Мудри зоз супругу Marie

места, дисциплиновани и културни швет.

- Яки едзєня найчастейше єш? Чи то виетнамска кухня понеже твоя супруга з Виетнаму, чи дацо уж комбиноване?

- Наша кухня наисце уж комбинована, мишана. Моя супруга научела од моеї мацери вариц велї наше едла: сарму, папригаш, мачанку, капушніки, курову юху, а зна крашне вариц та вона дацо и поменяла а вец и моеї мацери указала цо ма новотне у рецептох. Розуми ше же вона вари и едла зоз виетнамскей кухні, але и зоз

Йозефина, Мирослав и Звонко зоз оцом Мирославом

Кум Magdalena и Ebony Tatijana.

БУДОВАНЄ ХИЖОХ

Я вше, попри своєї роботи, уходзел до купованя єдного плаца, порти за хижу и ту сом направел хижу. Кед була готова я ше до ней уселел и бивал сом так дас єден рок. У Австралії досц велька порция на приход але кед предаш хижу у хторей биваш вец ши ошлебодзени од тей порції. Я так зоз хижами зробел дас седемраз, то ми досц помогло да змоцнїм финансино. Кед бим будовал хижу у хторей не жиєм, мушел бим плациц 49% єй вредносци як порцию, а то барз вельо. Половку мушиш дац держави. Прето ше ми ту знашли на иншаки способи. Мой брат Мирослав купує вельки фалати жеми и тото дзелї на парцели на хторих ше правя хижи, а и вон прави хижи, медзитим, вон ше не уселює до нїх, вон их такой кед су закончени, вибудовани, предава.

У Австралії хто лем сце може робиц и наспради добре заробиц кед добре випланує и уложи свой час. Я думам же попри того треба же би человек мал и добри, урівноважени фамилїни живот, и вец вон будзе и у роботи успишнейши. Мне моя супруга вше потримовала гоч цо сом сцел розпочац, та гоч дацо на початку и не пошло так як сом плановал вона до мене вше верела и потримовала ме и думам же то барз важне у тим шицким.

Мац нам жиє а оцєц умар у януаре 2007 року. Теди мал 85 роки.

Даскельо роки жил зоз нами та научел и нашо дзеци бешедовац по руски. Аж кед мушел буц надпатрани 24 годзини вец пошол до старецкого дому.

Брат Йовген з Дюрдьова нам приходзел до нашиви у Австралії вецей раз док оцєц жил. Думам же вон ма красни упечатки зоз тих нашивох.

Брат Мирослав и моя мац и шестра жию у месце Малени, то дас 100 км далеко од Бризбейну, але ми ше часто сходзиме, ту оддаленосц не представя проблем. Брат Мирослав люби дружтво и баранче на рoштилю та то и по нїм видно. Шестра ми тиж добре. Ма свою власну красну хижу, єй супруг умар прешлого року, була то за ню велька утрата але тераз є уж лепше, як час преходзи и живот чече далей.

ИСКУСНИ ПИЛОТ

Од дзєцинства сом вше любел авиони и шнїл сом же и я раз будзем лециц. Ту у Австралії єст школи за пилотох и я ше уписал до такой школи 1979. року же бим положел за приватного пилота. Барз сом ше сприятелел зоз моїм инструктором бо я барз любел шицко цо у вязи авионох, вон то видзел, и гу тому сом шицко сцел научиц, та ме вон вец учел и таке цо не на програми за пилота. Вон бул искусни пилот, док бул млади та робел спрейоване польох по фармох зоз авиона. То барз опасна работа понеже ше леци барз нїзко а швидко, прето велї приватни пилоти страдаю у тей работи. Аєробатика то не за каждого, то таке як симуляция, як цо дараз под час войны два авиони водзели медзисобну борбу, то ше тераз симулує и виводзи, ту єст вельо

Легендарни Брус Ли (ліво) и Звонко Мудри (у штредку)

Звонко у єдней акції у часох кед интензивно тренирал кунг фу

Авион хтори Звонко направел у своїм маим гангару за фамелїйну хижу

Шєдзи Шу Хон Санг, Звонков учитель, стої Йозєфина (Шу Хон Сангова дзивка) и Звонко Мудри.

елементи акробатики. Я то любим и можем поднесц, то не легко виводзиц, ест людзох цо єдноставно не можу поднесц аеробатику. Накадзи сом положел за приватного пилота, такой сом предлужел учиц за комерциялно, то ми оможлівело же бим робел як пилот на авионох хтори преноша путнікох. Мал сом надосц роботи як пилот и назберал сом надосц искусства на рижних авионох. Лецел сом на таких авионох: Cessna 152, 170, 172, 180, 182, 210, 310twin, Gramen Tiger, Sirius SR 20, SR 22, Tiger Moth, super Cub, Huski Siniker twin, Decatolon, Pits special s1, S2b, Extra, jak 50, jak 52, T29 Trojan, T6 Harvard, Spitfire mk xvi, P51 Mustang (таки я правим), fok vult, B17 boing, Antonov, Boing 747, a380 airbus.

Посилам ту фотографіі мойого авиона цо го тераз хаснуєм. То Груман Тайгер, ма 4 шедзиска. И моя штредня дзивка ше учи же би була пилот, и вона барз любви авиони.

Мойо здраве барз добре. Кажди два роки я, як пилот, мушим мац комплетни физични препатрунок у окремого дохтора и вон ми вше гутори же би любел кед би му шицки 55 рочни пациенти були таки здрави и у такой кондиції як я. Я ше добродзечне пензионвал. У Австраліі кед робиш за себе або за свою власну фирму можеш пойсц до пензіі кеди год сцеш, важно же ши финансино способни за таке.

Ту у Бризбейну нет Руснацох. У Аделаиди мам родзину а там ест вецей наших але нет нікого хто ше так интересує за воздухоплівство як я.

ЗВОНКО УПОЗНАЛ БРУСА ЛИЯ

Я ище у Дюрдьове почал тренирац карате а ту, у Австраліі, чим сом сцигнул та сом ше уписал до Wu Shu школи. То на заходзе волаю кунг фу. У тим спорту сом добре напредовал та сом вошел аж и до австралийскей репрезентациі.

Я одходзел седемдзешатих рокох до Китаю и до Хонг Конгу. Там

Бил Звонмир Мудри (цалком на право, трима заставу) як член австралийскей кунг фу репрезентациі на єдним зоз шветових першенствох

сом ходзел до єдней школи дзе ми учитель бул Шу Хон Санг. До тей школи теди ходзел и Брус Ли (Bruce Lee) та сом ше теди з нїм упознал. Понеже я бул єдини цо не бул Китаец у тей школи то Брусови було интересантне та нас и тото прибіжело. Медзи фотографіяма цо

посилам ест и тоті зоз змаганьох у кунг фуу, и у дружтве зоз Брусом Лийом.

Бул сом член австралийскей репрезентациі у кунг фуу и наступали зме на шветових змаганьох 1982, 1984. и 1986. року. У остатней часци 2010. року бул у нащиви син др Мижа Барана зоз Немецкей. Вон бул и наш госц даскельо дні. Дзеци ше упознали та тераз отримую контакт, дописую ше. Мойо два дзивчата маю свойо боки

на Фейсбуку, значи там можеце найсц Jade Anastazija Mudri i Kym Magdalena Mudri и, кед жадаце, установиц контакт з нїма. Наймладша ище не ма свой бок на Фейсбуку. И я часто присутни на Фейсбуку, упознал сом там велїх Руснацох.

У КЕРЕСТУРСКОЙ ШКОЛИ

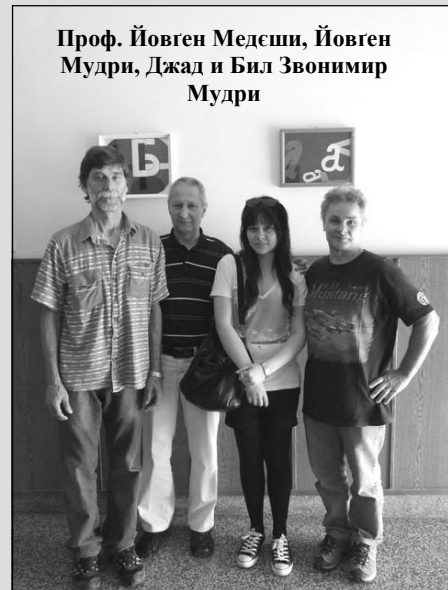
О госцованю Звонка, його дзивки Джад и брата Йовгена у школи у Руским Керестуре маме информацию и з другого боку. Мой приятель професор **Йовген Медєши** ми о тим так написал:

Розгварка зоз Звонком була наисце барз интересантна. У кабинету за физику були преїг 30 гимназиялци. Звонко им приповедал о себе на чечней рускей бешеди. Найвечей ше затримал на описованю своей активносци як пилота акробати и як спортисти хтори у составе австралийскей кунг фу репрезентациі наступал на рижних, та и шветових першенствох. Школяром окремну увагу прицагла фотографія Звонка зоз Брусом Лийом. Так єдна godzina швидко прелецела. Школяром ше таке стретнуце барз пачело цо було видно як слухали Звонково викладане и як, потим, поставяли питаня.

Зоз Звонком у нащиви бул и його брат Йовген як дзивка Джад. Интересантне було и тото же кед зме полудньовали у школскей едальні

младши школяре досц масовно закуковали на Звонкову дзивку. Вона наисце и шумна и симпатична, але школярох окреме прицагнул факт же вона випатра як "Японка" а таку особу вони потераз у стварносци не стретали.

Проф. Йовген Медєши, Йовген Мудри, Джад и Бил Звонмир Мудри

ШИРЦЕ ГЛАС О НОВИНКОХ "РУСНАЦИ У ШВЕЦЕ"

И ДАЛЕЈ ПЕСТОВАЦ ТРАДИЦИЙНУ КУЛТУРУ

Миклошевчане и їх госци 6. новембра означели вельки юбилей–160–рочницу приселеня Руснацох до того места, цо источасно и юбилей снованя церкви и школи у тим нашим месце..

После допладньовой Служби Божей у миклошевскей церкви и Шветочней схадзки, дзе по руски и по горватски пречитани реферат о розвою Миклошевцох од перших часох приселеня по нешка, отримана и промоция кнїжки Дюра Лікара „Коліше ше жито класате–газдоване миклошевских Руснацох”, цо його осма кнїжка о Миклошевцох и Миклошевчанох. Попри автора, на промоції кнїжки беседовали и Агнетка Костелник Балатинац, як модератор того збуваня, рецензент кнїжки Звонимир Ерделі, спред Дружтва за руски язык, литературу и культуру Ирина Папуга з Нового Саду як совидаватель и учительки Мария Папуга и Ксения Лікар, хтори читали виривки зоз спомнутей кнїжки. Тому сходу присуствовали жупан Вуковарско–сримскей жупаниї Божо Галич, началнік Општини Томповци Габриел Куюнджич хтори бул и покровителї преслави, заменїки началньїка Општини Стари Янковци и Томповци Михал Шайтош и Витомир Мудри.

У попладньових годзинох у преполней сали Дружтвеного дому отримана културно–уметніцка програма, а шицких привитали началнік Општини Томповци Габриел Куюнджич и миклошевски парох и декан Вуковарского деканату о. Яким Симунович, у свойстве висланїка владики крижевского, кир Николи Кекича.

Програма почала з неурядову „миклошевску гимну” – “Миклошевци, мойо мили”, котру ище 1972. року, на текст Миколи Скубана компоновал Витомир Бодянец, а одшпивали ю Мирослава Даждиу и Йовген Надь

з Нового Саду, котрих, як и шицки музични точки, провадзел народни оркестер Дома култури Руски Керестур.

Спомнути дует познейше одшпивал ище два нашо шпиванки, а у музичней часци програми, дзе шпивани народни и нашо новиши шпиванки, участвовали и шпивачки з Руского Керестура–Андрея Бучко и Весна Надь, та Танита Ходак з Коцура. Домашня женска шпивачка група, под руководством Ани Бучковой, тиж одшпивала вецей руски шпиванки. У програми участвовал и подросток танечнікох домашнього КУД „Яким Говля”, а школяре ОШ пречитали писньочки з дакедишніх „Пионирских заградкох”, котри написали тедишні миклошевски школяре. На концу програми председатель Месного одбору Миклошевци Дюра Бики и председатель Национального совиту Славко Рац вименели дарунки, а шицки учашніки ведно зоз нацивителями одшпивали писню „Многая літ”. Конферансу написал Дюра Лікар, а програму успишно водзела Ксения Лікар.

Попри госцох з Горватскей–члена Совиту за национални меншини

Републики Горватскей Звонка Костелника и председателки Союзу Русиных и Українцох Горватскей Любици Морхан и других, преслави означованя юбилею присуствовали и председатель и подпредседатель Национального совиту Руснацох Славко Рац и Дюра Винаї, народна посланїца Олена Папуга, редакторка „Новой думки” Вера Павлович, новинаре „Руского слова” и „Рутенпресу”, як и руских редакційох Радио–телевизий Войводина.

Дюра Лікар

Йовген Надь и Мирослава Даждиу

Школяре читаю литературни роботи

Женска шпивачка група з Миклошевцох

НАШО МЛАДИ ФАХОВЦИ НА ДІЛУ

ВИТВОРЕНИ СНИ ЗОЗ ДЗЕЦИНСТВА

- ◆ Славица Дудаш у вецей часописох обявела и на рижних совитованьох пречитала коло 25 науково роботи змистово вязани за ароматични и ліковити рошліни

Славица Дудаш

Славица Дудаш (дзивоцке презвіско Рамач) як стаємни сотруднік „Пионерскей заградки“ у своєї статі „Я и швет наотре“ медзи иншим написала: „За даскельо дні ше закончує школски рок. Ушлідзи розход зоз валалом, зоз пайташками. Ище не знам дзе ше застановим. Учитель нам предклада же би зме школованє предлужели у Руским Керестуре. Родичи гваря же то барз далеко... Любела бим буц учителька. Робиц зоз тима малима, зоз школярами першей класи. Думаю же нет ніч красше и хасновитше... Але жаданя як сні. Кед ше пребудзиш...“

Так Славица роздумовала скорей вецей 25 роки. Правда же сні лем як ранша роса, слунко видзе и вона нестане. Але дакеди ше случело и так як зме шніли. Тото цо зме себе лем задумовали постало стварносц. Збуло ше то и Славици, гоч не у цалосци. Од єдней школи до другей, трецей и наостатку ше застановела у Риєки, знова у школи, лем тераз не як школяр лебо студент, але як преподавач, професор и педагог.

Славица и попри того же закончила факултет и же достала зване доктора науки не мала даяки векши вигляди достац одвитуую роботу у Немецкей. На єдно роботне место привийовало ше на стотки кандидатох, а у теї

Славица Дудаш ше народзела 1968. року у Осєку. У Чаковцох закончила основну школу, 1987. у школи „Петро Кузмяк“ у Руским Керестуре професийне унапрямене образованє штреднього ступня польопривредного фаху. Студирала 4 роки на польопривредним факултету у Новим Садзе, а 1999. року на Универзитету Хумболдт у Берлину закончила факултет польопривредней и хортикултуралней науки. Тема дипломскей роботи була „Einfluss des Mulchens auf Sommertriebwachstum und Bodeneigenschaften bei Spargel (*Asparagus officinalis* L.)“ („Діствованє малчирования на особеносци жеми и летних младнікох шпароги“). Од 1999. по 2005. рок промовира на Универзитету Хумболдт у Берлину, а 17. фебруара 2005. року успішно одбрала докторску дисертацию зоз тему „Untersuchung zu Einflussfaktoren auf ätherisches Öl in Thymian“ (Випитованє впливу вибраних факторох на етерични олей тимияна (*Thymus vulgaris* L.).

Од школского 2006/2007. року занята є на Польопривредним одзеленю у Поречу Универзитета у Риєки. Преподава тоти предмети: Хованє рошлінох у завартих просторох, Заградкарство, Ароматични и ліковити рошліни, Нашенькарство и Розсаднікарство.

конкуренції домашні вше мали предносц над странцами. Здогадує ше:

–У Горватскей сом роботу гледала на трох местох, ишла сом на розгварки, оценювала можлівосци и людзох зоз хторима сом контактовала. Мне було логичне гледац роботу на факултету, бо сом ше за такую роботу школовала до свогого 35. року живота. Универзитет у Риєки не ма польопривредни факултет, але иснує його оддзелене у Поречу. То фахови тророчни студий хтори ма два напрями: Винарски и Напрям медитеранскей польопривреди. Ту сом почала робиц хонорарно у октобру 2006. року, а стаємну роботу сом достала у децембру истого року. На Медитеранскей польопривреди преподавам штири предмети, мам своїх асистентох, хтори ми помагаю у настави. Од Риєки, дзе бивам, по Пореч ест коло 90 километри. У драги страцим коло 3 годзини.

Кед сом почала робиц достала сом пейц предмети. То барз велька одвичательносц, вельо годзини преподаваньох, пририхтованьох, а предмети покриваю широку обласц польопривреди. На щесце, тераз преподавам лем штири, бо єден превжала колегиня, але и так робим преїт норми. Мойо предмети на другим и трецим року студия.“

Славица студентску лавку заменела зоз катедру, але

Славица (перша з правого боку) зоз колеґами и студентами на екскурзії у Питомачи 2010. року

лавка и катедра остали на истим месце, лем тельо же ше вона нашла на другим боку. Животне искуство ей у велькей мири помогло же би ше легчейше уклопела до роботи у нових одношеньох и условийох. Гвари же ей перши дні на факултету добре прешли, релативно легко установела

контакти зов студентами и колегами. Групи студентох не вельки цо оможливюе интензивну роботу зов нїма. Медзи студентами ест и позарядових зов хторима ше роби у векших блоках годзинох.

–Як випатра еден твой роботни дзень?

–Мой роботни дзень почина коло 11 годзин предполадньом, кед рушам на роботу. Понеже ше настава отримуе у пополадньових годзинох, од 15,00–21,30, час до початку преподаваньох хаснуем за консултации зов студентами, пририхтованю и актуализованю преподаваньох, роботи и менторству у лабораторії зов студентами хтори одробюю практичну часц дипломских односно закончующих роботох и подобне. Потим шлїдза преподаваня, хтори закончует зов дискусию зов студентами о обробеней теми лебо о теми хтору предлога студенти, одвигуем на питаня, а ту и практични вежби. Аж после того ше врацам дому.

Окрем того през викенд одходзиме до розсадніку, до фирми, польопривредни добра дзе ше студенти упознаваю зов практичним боком и зов першей руки доставаю додатни інформації.

Же би студенти вишли на испит по найновших

критериюмох скорей того муша окончиц дзепоедни обовязки. За порядне присуствоване и активносц на настави и 2 писмени колоквиї студент достава 70 одсто боди од конечней оцени. После того шлїдзи писмени испит и вон ноши 30 одсто, а таки способ випитованя ше кончи найчастейше. З оглядом на специфичносц предметох я мам и усмени колоквиї наприклад: препознаване и латински назви рошлїнох, препознаване нашеня и подобне.

Од Славици зме, кед слово о ей роботи, ище вельо того дознали. По тераз ма обявени коло 25 науково роботи, хтори обявйовани у вецей часописох лебо су читани на рижних совитованьох. Їх змист найчастейше вязани за ароматични и лїковити рошлїни. Вони писани даедни на горватским, англійским, даедни и на немецким язичку. На питане же чи є строга як преподавач и на испитох дипломатично нам одвиговала же точни одвит достанеме од студентох. Намага ше буц дошлїдна, ма свой критерий, а студентом сце помогнуц з цильом же би на испитох достали позитивну оцenu у чим до вираженя приходзи ей праведносц. То праве така Славица яку зме ю запаметали зов основней школи.
Дюра Лікар

ФОТКИ НА ОСТАТНІМ БОКУ

1. Алина и Никола Рац зов сином Тайлером	языку у Н. Бателфорду
2. Яни Колбас, син Олега и Танї Колбасових з Н. Бателфорду	7. Учителька Емилия Макаї зов школярами у Рускей школи у Киченеру
3. Кристина Дураник зов сином Лиамом	8. Бил Звонимир Мудри зов супругу и трома дзивками
4. Дюра Лікар чита реферат о розвою Миклошевцох	9. Едальня у обисцу Мудрого у Бризбейну, Австралия
5. Часц учаснікох Ешенського руского пикника у Вудстоку	10. Маляр Вили ше сликуе зов пультками – илустрация Любомира Сопки
6. Школяре Школи на руским	

У тим чишле:

НЕ ДАЙ БОЖЕ НІКОМУ!	1
<i>Дюрдьовчань хтори нашол формулу за успех</i>	2
ВИТВОРЕНИ СНИ ЗОВ ДЗЕЦИНСТВА	8
РУСКА ШКОЛА (ЗНОВА) ПРЕД ЗАВЕРАНЬОМ?	19
ОСЛА У ВОДИ	22

РУСНАЦИ У ШВЕЦЕ

Магазин за Руснацох виселенцох цалого швета

Редактор магазина
Гавриїл КОЛЕСАР

Сотрудніки-авторе на тим чишле:

Ирина Гарди КОВАЧЕВИЧ, Войводина
Гавриїл КОЛЕСАР, Канада
Мелания КОЛБАС, Канада
Таня КОЛБАС, Канада
Дюра ЛІКАР, Горватска
Емилия МАКАЇ, Канада
Йовген МЕДЕШИ, Войводина
Бил Звонимир МУДРИ, Австралия
Олга МУЧЕНСКИ, Канада
Любица ПАВЛОВИЧ, Канада
Блаженка РАЦ, Канада
Любомир СОПКА, Войводина

Za magazin

Gavra Koljesar
324 Overlea Dr.
Kitchener, ON
N2M 1T8
Canada

Канада (519) 570-9614

email: gkoljesar@gmail.com

Виходзи три раз до рока.

Рочна предплата **за три числа** (зов трошками одсиланя): за Европу (поединечна **24 USD**, а на групу **18 USD**), ЗАД **18 USD**, Австралия **24 USD**, Канада **17 CDN**.

Шицки преклади и оригинални написи захищени © 2002 - 2011 "Руснаци у швецe". Репродукция истих допущена лем по одобрено Редакції

СПОВЕДЗ ОЛГИ МУЧЕНСКИ З ЕДМОНТОНУ, ОДВАЖНЕЙ ЖЕНИ, ХТОРА ПРЕШЛА НЕОПИСУЮЩИ МУКИ ЖЕ БИ ВИРАТОВАЛА СВОЙ ЖИВОТ ХТОРОМУ ЗАГРОЖЕЛА ЛЕУКЕМИЯ

**НЕ ДАЙ БОЖЕ НІКОМУ!
НЕ ДАЙ БОЖЕ НІКОМУ!**

Пише:
**Гавриїл
КОЛЕСАР**
Киченер,
Канада

поцагуючи ше кус на бок опрез камерочки:

- Га, ево, то моя супруга Олга... шедні тадзи, бліжей...

З правого боку на экранчок вошла една особа и, благо поведзене, я ше, заш лем на хвильку-хвильочку нашол у малим (чи малим?) шоку. На экранчку, при Владови, шедзела Олга цалком без власох... Кед одходзели до шпиталю до Калгарию чули зме ше, я знал же пошлідок радияцийох и моцних гемотерапийох то и опадоване власох пациента, але кед то, после трох мешацох наисце и видзице, то не може буц не шокантне.

На хвильку, як бліск, прелесцели ми слики з їх кварталю на Новим населеню у Новим Садзе дзе зме були блізке сушество, кед зме у ніх шедзели и приповедали о селеню до Канади а Олга нам, красна, складна и вредна, як добра газдиня, вилагодзела, понукала нас зоз колачами, соками, напоюм, и ище и активно участвовала у розгварки. А тераз, на хвильку сом познал лем ей очи и глас.

З благим ошмихом Олга виповедла, знаючи озда же то то сом видзел наисце у добрей мири шокируюце:

- Ево, пайташу мой, то я!

У истей секунди Владо змирено предлужел, премосцюючи так тоти хвильки несподзиваня:

- Шанси же шицко добре тераз досц вельки.

Инак, Олга прешла през вшеліяки фази на драги вилічєня, прешла през велі и вельки муки. Од половки марца зме ше преселели ту до Калгарию, вонка бул ище навелько шніг а тераз, пале, шицко желене.

ЕСТ НАС ТАКИХ, ТВАРДИХ И УПАРТИХ!

- У тих трох мешацох, приятелю мой, вигурали зме шицко тото...- почала Олга – Не дай Боже нікому! Не дай Боже нікому! Цо сом прешла то лем я знам! Сцем ци повесц же зме у медзичаше достали новинки “Руснаци у

швецє” дзе була розгварка зоз паном Якимом Варгом зоз Австралії хтори тиж ма леукемию. Я участвуем у єдним медзинародним вигледованю у тей обласци, точнейше, Министерство здравя Канади и исте министерство з Австралії маю догварку о заєдніцкей роботы у ліченю леукемії. Понеже ше метода лічєня леукемії у Австралії дакус розликує од поступку хтори ше применює ту у Канади, вони чераю искуства та и прикладніки креви. Я подписала же прилапоєм тото вигледованє, же ше укључим до ньго. У одредзених терминох ми винімаю по 15 ампули креви и посилаю то до Австралії. З тим я участвуем и у австралийским проекту.

- Донор хтори ми дал свой шпик, випатра, зоз Европи. Мєно донора ше на початку трима у тайносци, аж после єдного рока мож гледац евентуални податки або постредни контакт зоз особу хтора конкретно мнє помогла виратовац ше од леукемії.

- Ми ше, буквално, преселели зоз Едмонтону до Калгарию - предлужел Владо. – Прецо? Прето же ту у Калгарию єст една велька больніца хтора специализована за пресадзованє косцового шпику. То центр за цалу Алберту. У комплексу больніци єст єден будинок у хторим, на 14. поверху, апартмани за людзох хтори ше ліча од леукемії. Олга була перши два мешаца у больніци, то преїг драги, и там ей зробени трансплант и там цєкол процес першого окриленя. О два мешаца прешла зоз больніци на клінічне лічєне и прешла бивац до будинку дзе наш апартман на 14. поверху и дзе я, уствари, цали час бивал.

- Наздавам ше же уж пойдземе дому – з гласом полним надії гварела Олга - Ша ми уж постали, таковесц, жителе Калгария кельо зме ту. И да ши на порядним одпочивку три мешаца та би ци допило а кед ши у больніци, вєц то чловеку три мешаца наисце поверх глави. Значи,

Влада провадзи преїг Скайпа процес мосї трансплантації. Марча тєди була зомну а Влада бул хори та му не було допущєне присц до больніци. Мушел остац у Едмонтону док не виздравел

Олга на скайповим экранчку,
20. юний 2011

ютрейши результати буду розпатрени, мам ше найсц зоз дохторку, але кед будзе шицко у порядку вец муком ище вше не конец. Я мам у целу убудовану централну линию за винімане креви и през хтору ми давали ліки. То цивки хтори уруцени до мойого цела попод скору и вец иду глібше, преходза понад шерцо и убудовани су до єдней зоз кревових жилох. Вонка єст цивки през хтори ше давало ліки. То ми инсталовали ище у половки марца и тото ше зросло зоз организмом. Тото ми маю виняц наютре кед шицко у порядку. Тото служело под час перебуваня у больніци же би ми не джобали до рукох, до венох хто зна кельо раз на дзень кед ми давали инфузії або винімали крєв. Знаш, я не мам у креви тоти кревово плочочки хтори помагаю же ше каждая рана зараста, мне би з руки, дзе джобли, непрерывно чурела крєв... Вони ми зоз радияцию и гемотерапию мойо кревово плочочки звєдли на нулу, одпорносц организма ми була на нули, односно, барз, барз слаба.

Я ше тєраз мушим барз чувац од рижних печарочкох, плєшнєнінох, не шмєм мац контакт зоз гліну, не шмєм мац з людзми контакт, єден период мушим жиц як да сом под склєняним дзвоном, барз изолована. Скоро рок мам таки режим применювац. Не шмєм на явним месце єсц, пре гигиєну, шицко мушим сама за себе рихтац. Я не шмєм у “Тим Хортонсу” купиц кафу и пиц, або купиц даяки сєндвич. Тото цо дома рихтам муши буц препечєна, наприклад, шунка муши буц препечєна, вайцо муши буц на твардо уварєне, шицко цо ше зогрива муши ознова преврєц же би ше у тим єдзєно не нашли бактерії або печарочки и подобнє цо ми може барз загрожиц здравє понєже, гварим, мам барз слабучки имуни систем.

- Гварєла ми ту єдна медицинска шєстра: - Olga, you are a tough lady! (Олго, ти тварда (жилава, моцна) пані!)

Син Иван пришол зоз Отави до Калгарію же би заменєл шєстру Марчу хтора тєди пошла дому

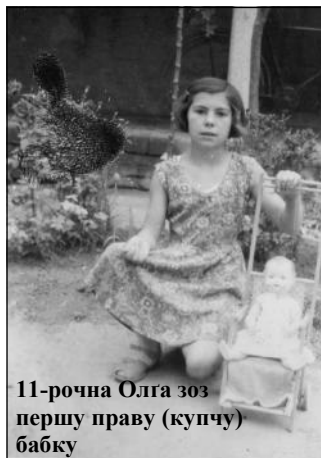
А я єй одвитовала: - Yes, I am a tough lady! I can to win this battle! (Гей, я тварда пані! Я можем побєдзиц у тєй борби!)

Гварим, прєчитала сом о мукох пана Якіма Варги зоз Австралії и най му мойо слова буду охрєбрєнє – не єдини є цо ше так мучи и бори, єст нас таких надосц, твардих и упартих. Боже, кельо я мала гемотерапії ище пред трансплантацию, а вєцка, кед сом достала трансплант, вєц сом ознова мала гемотерапії бо зоз трансплантом до мойого организма унєшєни и даяки кєлії хтори не трєбали войсц до мойого цєла. Та ми єден дзєнь давали гемотерапию а ютрєдзєнь сом мала трєтман же би ю застановєли. Тото

АВТОБИОГРАФСКИ ПРИЗНАЧКИ

Знаюци же, у таким случаю яки тота тема обрабя, читачох будзе интересовац же би упознали и други податки о особи о хторєй ше пише, замодлєл сом Олгу же би написала свою кратку автобиографию:

Родзєна сом на яр, 10 априла 1949. року у Вєрбашє. Родичи ми були мац Ксєния (родзєна Гайдош) и оцєц Исидор Загорянский. Родичи уж мали прєдомну сина, то мой брат Мирослав хтори одомнє старши два и пол рока. Мой оцєц бул качмар по фаху и цали Вєрбас го знал по тим. Дзєцинство сом прєпровадзєла у Старим Вєрбашє у улїци Пєтра Драпшина. То була прєша улїчка такой при старим Вєльким бачким каналу. Кєд я була

11-рочна Олга зоз прєшу праву (купчу) бабку

дзєцко вода у тим каналу була бистра як слиза. Там змє ше, шицки дзєци зоз сушєдства, научєли плївац. Мала сом 5 роки кєд сом научєла плївац, а учєла сом плївац зоз кукуричанковим снопом завязаним на хрибцє. Нарєзало ше вигриски кельо дзєцински хрибєцик ш и р о к и , звязало ше до с н о п а , положєло ше шпаргу на сноп же би о п а с а л а дзєцко и – уч плївац. Плївац сом учєла з оцєм и тєди сом уж вєльораз прєплївала канал. Сушєди гуторєли оцєви же є дурни же такє роби зомну бо я тєди мала лєм 5 роки, алє я ше не бала.

Олга, мац Ксєния, брат Мирослав и оцєц Исидор (1960.)

Вєльораз змє шицки дзєци зоз сушєдства скакали зоз моста до води (мост бул виско 4-5 метєри од води). Яки канал нєшка “чисти” зна каждє з вас. Барз сом любєла бабки. После войни их ше не могло купиц та ми моя мац шила бабки зоз платна и

полнєла их зоз пильовину. Мац правєла красни бабки.

Як мали дзєци змє ше бавєли найвєцєй на самєй улїчки, у грубим праху на босєй драги, тєди улїчки ище не мали тварду подлогу.

Мойо родичи прєдали тоту

Мойо пририхтоване за трансплантацію: тот мешок цо го я и шебра тримаме треба же би бул трансплантовани до мойого цела. У нїм STEM CELLS (косцов шпик од давателя)

тирвало мешац дні. Задумац не можеш кельо сом була под гемотерапію. Пале, нохци ми шицки опадую. А мала сом и вельо радияції, 32 минути радияції приял мой организм. Наисце требало буц моцни и прежиц шицко тото!

Указало ше же резултати криви були цалком у порядку и Мученсково о пар дні одпутовали дому до Едмонтону.

НАЙ КИХНС ДАХТО НА МНС—Я ГОТОВА!

Наступне стренуце на Скайпу зме мали 13. августа. Олга такой розпочала приповедац:

- Тераз, тих дньох, сом була слаба, организм реагуе бурно аж и на найменши здравствени поремецєня и мне озда прето аж жима треше. Я ше вец пооблекам, гоч мешац август, и шапку на главу положим, а моя дзивка Марча кед ме придзе опатриц та ей шмишно же ше так наобдзивам у штред лета. Я ей вец обяшнюем же я тераз не нормална особа. Я мам тераз такволану CMV disease. То вирус хтори доставаю людзе хтори мали трансплантацію, без огляду яку – чи им трансплантовани косцов шпик, чи печинка, чи покрутки, а тот CMV вирус легко доставаю и особи цо маю сиду. Тот вирус у целу нападне еден з трох органаох – идзе на плюца, идзе на мозог або на дигестивни тракт. Мне пошол на дигестивни тракт, я мам проблеми зоз ліганьом, мам таки боль згод да ми даяки фалаток, цо го лігнем, буквально роздзера едняк. Таке мам боляце чувство. Особа ма диярею, боля очи, ест вецей провадзаци ефекти того вируса. Ліки за тоту хороту ест але тижньово коштаю \$716, драги ліки на чудо. Праве нешка сом закончела пиц тоти ліки, на пондзелок ми у институту виню крив же би видзели чи мам ише тот вирус у себе. Кед го не мам вец ми ліки не потребни, а кед го ише ест у криви, вец мушим и далей пиц ліки. А пиєм барз вельо ліки – пиєм ліки хтори чуваю плюца, же бим не достала запалене плюцох. Потим пиєм ліки хтори не допушую мойому организму же би одруцел

хижу и купели векшу на главней улїчки (на Негошовей улїци) зоз вельким локалом. Кед у держави допущене мац приватни карчми мой оец бул медзи першима хтори отворел таки локалі. Оец теди отворел карчму “Сенка” и вона роби и нешка понеже ю трима мойого брата жена. Медзи иншим, у карчми ше вше зберало вельо швета та и наших Руснацох, так же я отамаль познам досц Руснацох, окреме вербаских.

До оводи сом почала ходзиц вчас и ходзела сом док едного дня не пришла учителька Ана Тимко на бешеду з моїма родичами. Пришла модліц моїх родичох же би ме виняли зоз оводи и уписали до рускей першей класи. Робело ше о тим же кед учителька не назбера досц дзеци та страци руску класу. Мойо ме родичи виписали зоз оводи и уписали до першей класи по руски гоч сом мала теди лем 6 роки. Ише и нешка паметам перши дзень кед ме мац одведла до школи. Шицки дзеци уж шедзели у своїх лавкох а я, така мала и злєкнута, сцисла сом ше за мацер и не сцела сом ше оддвоїц. Питала ми ше учителька

Олга на матурскей фотки зоз Стредней економскей школи у Вербаше, 1967. рок

мацер.

Так сом ходзела до рускей школи 4 роки. Перши два роки ме учела учителька Ана Тимкова а 3 и 4 класу учителька (теди млада початніца) Ксения Рагайова. Вона тераз у Канади (видзели зме ше даскельбораз на пикнику). После штвартей класи мушела сом поїсц до класох на сербским язичу бо далей не було по руски.

Кед сом закончела основну школу та сом ше уписала до Економскей школи у Вербаше. То не

бул мой вибор (я сцела буц учителька) але мойо родичи не мали дзеку пушиц ме далей од обисца (требало поїсц на школоване до Сомбору). Економску школу сом закончела 1966-67 року а 1969. року сом почала робиц у Вербаше у Фабрики за преробок пластичних масох “Мепол” и там сом робела скоро “Олгице, 10 роки. У медзичаше сом вельо путовала, була сом у Греческей, Италиї, Мадярскей, у Румунїи на Чарним морю, у Болгарскей (там сом мала пайташку зоз стредней школи, була у групи школярох як медзинародна черанка, а и нешка сом у вязи зоз ню, после телїх рокох, гоч вона тераз уж жиє у Немецкей). И по основу роботи сом

Олга з братом Мирославом на Руским балу у Вербаше (1974)

стране цело т.е. давательов шпик.

Владо з боку сугеруе:

- Намеєц ше так най ци видно пацерки коло шиї!

-Мани гет! – одреаговала Олга. – Владо сце же би ше я справовала и облекала цо нормалнейше, да ше я ту приберам або таке дацо...я ище вше не мам дзеку за таке догод мам ище тоти койдзеяки компликації у организме, наисце не мам дзеку превельо дзбац о своїм випатрунку. Придзе час и за тото.

- Наш паноєц препомнул же зме не були у церкви уж пол рока...- менял тему Владо.

-Я не можем тераз пойсц там, за мне то барз опасне.

Най кихне дахто на мне – я готова!

- Ти маш муху нука, праве сом ю обачел!

- Заби ю! Там виши мухоловка и заби ю! То за мне опасносц...

Владо пошел по мухоловку а я Олги припомнул же статистика указує же жени, углавним, над'жию хлопох у малженстве.

- Знаш, не любим тераз на тоту тему правиц даяки шали бо я була пола – пола. Пола на гевтим боку, пола на тим боку, една ми нога була при Петрови а з другу сом ше борела за себе на тим швече... Було лем питанє же хтора половка превагне. А легко могла и гевта превагнуц да дохторе ишли на другу вариянту.

- И живот и статистика указую же жени, звичайно, поховаю хлопох – врацел ше Владо з мухоловку и такой ше уключел до теми - Ниа, ту у сушедстве ест 7-8 хижи, од того ест три гдовици цо жию сами...нет ані еден хлоп же би жил сам. Правда же мам досц добри гени, дїдо и баба ми жили

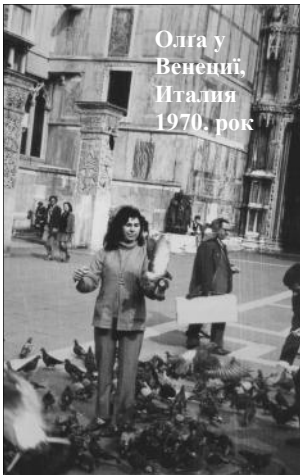
Мой родзени дзень бул 10. априла у шпиталю. Же би тот дзень кус иншак випатрал ми купели торта за дохторох и шестри же би ше послужели, але я не вжала ані отрушинку з торта

92 роки, мац жила 82, дїдо мал 5 шестри и каждая жила преїг 90. Його оєц а мой прадїдо пошел до Америки, бул ту у Огаю, 49 роки жил у Барбертону. Кед сом ходзел на камиону та сом бул и там. Нет там нікого вецей, ніхто там ані по руски не зна, лем презвиска остали.... На теметове мож видзиц руски презвиска на крижох. Людзе там гваря же им коренї “рушин” и то шицко цо знаю о своей прешлосци.

- Як ме тото око болї, ознова – пожалела ше Олга

вельо путовала бо сом робела у комерциалним одзелєно так же сом обишла цалу нашу бувшу державу. Нашу робу зме викладали на рижних саймох. Осем роки зме викладали нашу робу на Сайме пластики и еластомерох у познатей “Скендери” у Сарасве. Лем ше прешло мост и неодлуга ши бул на Башчаршиї. Отамаль мам барз красни памятки: була сом у Ферхатовичовой чевабджиници населєно. И там зме бивали док зме не (теди вон бул барз познати фодбалер). Була сом и у хотелу “Илиджа” на Илиджи дзе сом упознала Оливера Млакара, познатого ТВ водителя зоз Загребу.

Под час школованя у Вербаше ище не було ніяке нашо КУД та зме зоз братом одходзели до “Матки” у Новим Садзе. Вельо зме ше дружели зоз младима Руснацами не лем зоз “Матки” але и зоз других наших

Олга у
Венєї,
Италиа
1970. рок

местох. Младосц красна.

Влада и я ше винчали 18. октобра 1975. року. Преселела сом ше до Нового Саду и почала сом робиц у теди велькей компаниї “Агровойводина” погон “Металургия” дзе сом робела док зме не пошли до Канади.

Року 1980. народзел ше наш Иван, а 1982. року наша дзивка Марча. У медзичаше зме ше преселели до нашого нового квартелю на Новим населєно. И там зме бивали док зме не пошли до Канади. До Канади зме Влада и я одлучели присц пре вецей причини: же бизме дали дзедом шансу за школованє, дац им шансу за роботу и дац дзедом шансу за лепшу и лагоднейшу будучносц.

Не погришели зме. Обидвойо дзеци закончели факултети. Иван закончел Економски факултет у Едмонтону. Понеже жадал закончиц и магистерски студиї та прешол до Отави

18. октобер
1975. року—
винчанє Олги
и Влади
Мученския

дзе на Carleton University здобул тот ступєнь образованя. Марча закончела фармакологию на University of Alberta у Едмонтону.

Иван такой по законченю магистратури достал роботу у державней служби (уствари, робота го чекала бо там робел ище док студирал та го упознали и сцели).

Марча достала роботу и роби

Кед сом ше врацела зоз Калгария дому теди я и Влада першираз видзели нашого унука Закария (Zachary)

Владови. – Нашли ми очкодоване, после трансплантації, на лівим оку. Дохтор ми дал капки и мам штири раз на дзень капкац до ока. Вон гвари же то не опасне але ме болі, цале очне яблучко ме болі... Трансплантат помогне моеї креви але, ниа, направи велі очкодованя у организмe.

Но, най виприповедам и о єдним несподзиваню цо зме дожили кед зме ше врацели зоз Калгарию до Едмонтону. Як знаце, дочекал нас наш нови унук, мали Закари. Але, най ту тераз повем, дзеци нам пририхтали ище єдно несподзиване. Купели нам хижу хтора, у каждим случаю, тераз одвитующа за живот як цо зме скорей мали. Но, най почнем од початку.

Як знаш, ми предали нашу вельку хижу кед зме

остали сами и купели зме нови таунгауз недалеко од места дзе бива наша дзивка Марча бо зме сцели буц цо бліжей при унучатох. Ми жадали хижу на єдним уровню (значи, без гарадичох) але зме таку теди не могли найсц. Кед сом пошла до больніци у Калгарию указала ше нагода купиц хижу хтора на єдним уровню. Тото шицко коло купованя тей хижы организовали нашо дзеци и Влада. Я о тим ніч не знала, не сцели ми повесц бо сом теди и так мала досц своєю бриги.

Кед сом ше врацела зоз Калгария, було то 23. юния, дзивка Марча гварела мне и оцови Владови же бизме пошли директно до ней бо, гат, рихтала вечеру. Ми так и зробели а понеже ше Марча породзела штири дні пред тим була то нагода же бизме першираз видзели и нашого унука Закария.

Вечерали зме а понеже я уж була барз вистата и не чувствовала сом ше найлєпше питала сом од Марчи ключи (на одходзе до Калгария ключи зме дали дзецом же би водзели старосц о нашим таунгаузу) же бизме пошли дому. Наш жец Ричард додал же идзе и вон же би видзел як будземе задовольни зоз реновираньом (обецал ми же вируци тепих и положи гардвуд патос бо я, кед ше врачим зоз больніци, не шмем буц у контакту зоз прахом а тепих од мура по мур идеални за зберане праху).

Рушели зме на автох и недалеко од їх хижы, там дзе часц населеня за тих цо маю преїг 50 роки, Ричард скруцел и гварел най го провадиме бо ту робел у єдней хижы та забул ключи. Кед зме пришли пред тоту хижу дзе Ричард “забул” ключи Влада и я остали у авту а вони вошли нука по ключи а, уствари, пририхтали камеру за знімане. У єдней хвильки Марча вишла и махла нам най войдземе нука. Я думала же нас вола опатриц як тото обисце пошорене. Вошли зме гоч ми ше не ишло бо сом уж лєдво чекала да сцигнеме дому. Я ше на уходзе аж и зобула же бим людзом не брудзела обисце. Вошли зме нука а Ричард и Марча шедза на кавчу и знімаю

Олга Мученски, 1976.

як представитель познатеї фабрики лікох “Merck Frost”. Тераз є на положніцким допусту понеже ше другираз породзела, маме тераз унуку Амелию и унука Закария.

Понеже нашу фамелию ніхто не спонзорвал, ми до Канади пришли о своім трошку, як независни уселенци, Влада и я не мали шансу за даяки школованя и здобуваня такволаних лайсенсох але зме ше такой лапали до роботох хтори зме могли робиц зоз знаньом нашого языка. Спочатку було чежше а вец, з роками, вше лєпше зме ше находзели и дошли зме до лєпших роботох.

Я у Канади робела на вецей

Олга и Влада на дочеку Нового 1974. року на Петроварадинскеї твердині

местох, а остатні 10 роки сом робела у Edmonton public schools, то державна робота, а роботне место ми було у єдней школи дзе сом була “нина” як ше то у краю волато. З оглядом же робим у державней служби та мам шицки файти осигураньох хтори ми тераз у тей ситуациї барз помогли бо ліки хтори хаснуем барз драги. И сама операция трансплантації пошла, як трошок, на Алберта осигуране.

Владо тераз уж у пензиї а я плановала робиц до моїх 65 рокох

Едмонтонски аеродром, хвильки кед Мученсково сцигли до Канади, 1997

старосци, по мою пензию, бо сом уж навикла на мою школу и на тамтейшу роботу, медзитим, человек нігда не може плановац барз вельо до будучносци.

на камеру. Я ніч не капірала. Аж кед сом вошла баржей до едальні та сом препознала наш стол и питала сом ше дзецом же цо тот наш стол ту роби? Реку, чи го не предали тим людзом, а кед сом видзела же вони шедза на кавчу хтори ми познати – запалела ми ше “лампа” та сом ше им опитала же чи нас то вони ту преселели? Потвердзели же гей.

Можеш задумац, вони цале обисце реновировали, преселели ствари и намесцели за биване. А я, як сом ше врацела, такой сом вошла до нового обисца. Зоз Едмонтону сом до больніци пошла зоз нашого таунгаузу злєкнута и застарана од шицкогго цо ме чекало, а после трох мешацох перебуваня у Калгарію врацела сом ше щешліва до Едмонтону до, ниа, нового обисца хторе цалком по моєй дзеки а дочекал ме и унучок Закари.

А МНЄ У ТЕЙ ХВИЛЬКИ ПОЧАЛИ ИСЦ СЛИЗИ

- А пале яке мам искусство зоз таку хороту: моя кума, по рокох зме блізки... кед сом була у нашиви пред 6 роками та сом пошла до ней у Вербаше. Вона теди була без власох, як я тераз. Вона мала теди операцию на першох. Муж ей умар од рака простати у найлєпших рокох, мал лєм 52 роки. Приповедала ми же ей муж не сцел нігда пойсц до дохтора а вона, гварела ми, чим збачела дацо незвичайне такой ишла до дохтора. Але и тото цо збачела на першох, указало ше, було позно. Я, наприклад, ніч не збачела на себе. Лєм мойо крєвово резултати були подозриви мойому дохторови бо непрерывно вредносци падали, падали... Але я на себе, физично, ніч не почувствовала, я робела до остатней минути, добре сом ше чувствовала, шицко було так, з верху патрене, О.К. И моя кума умарла, и то у чєжких мукох, гварела ми ей дзивка кед сом водала. Єй дзивка ми гварела “Кумо, добре же ю Бог вжал, так ше уж мучела же то страшне!” А вона мой рок, умарла дас о рок як я була у нашиви цо значи же є уж 5 роки покойна.

Тота больніца у Калгарію, дзе Ольга була, то не лєм за пресадзоване косцового шпику але то огромни комплекс, то институт за рак з веліма оддзелєнями. Вола ше “**FootHills Hospital**” а ту велі больніци, велі институти ведно. Ольга була у **Tom Baker Cancer Centre**. Ту, практично, сконцентровани найлєпши дохторски кадри за пресадзоване косцового шпику.

- Як то шицко почало, Олго?

- Мой фамилийни дохтор, дохтор **Андрей Мокжановски**, провадзел з увагу мою крєвову слику. Я стредком лета каждого року ишла на комплетни здравствени препатрунок, вше сом брала упут за мамографию та сом вец брала и упут за крєв. И було то спочатку шицко у порядку, але остатні штири роки мой дохтор ме водал и ознова ме посилал на виніманє крєви о 2 тижні. Я зробела другу анализу и вон ме,

вєц, поволал и гварел ми же мойо крєвово зарєнка не таки яки би требали буц. И знова ме послал же бим о 2 тижні крєв виняла. Я то зробим, сцигню резултати, вон ме ознова вола на розгварку. И то так тирвало 2 роки а вєц ми гварел “Олго, ту пошка не у шоре, я це пошлєм до специялисту!” И пошла я з мою дзивку Марчу до специялисту, було то пред двома чи трома роками, вон опатрел резултати, опатрел так зверху, и заключел же то ніч не страшне. Га, добре, ніч не страшне...

- А Олга ше чувствовала цалком добре – превжал далєй Владо поясньовац – Тот фамилийни дохтор ше ей непрерывно випитовал чи чувствує вистатосц бо людзе хтори не маю добру крєвову слику, значи не маю досц еритроцити, не маю досц гемоглобину, а то значи же не маю ані досц кисеонику у организме и вони, звичайно, вше вистати.

- Я була кус вистата, але я думала же то пре мою роботу. Идуцого року сом знова цагала крєв, резултати сцигли до мойого дохтора а вон – незадовольни! Зроб о 2 тижні, зробим о 2 тижні, вон ме такой послал на трецу анализу о 2 тижні... И кед ше влоні, 2010. року, тото повторело вон ме поволал и гварел ми гласно:

- **Enough is enough!** (Цо досц то досц!) Я ци догварим нашиву гематологови-специялисту, я не можем вецей рационално поясніц прецо тебе крєвово зарєнка падаю.

И вон ми заказал у Универзитетскей больніци у Едмонтону, то найвєкша варошска больніца, стретнуце зоз специялистом. Ми у медзичаше пошли до летоваліща у Джасперу. Кед зме ше врацели нашла сом поруку же мам 20. августа заказане зоз гематологом. Пошла я там и теди сом упознала **др Ненси Жу**, єдну младшу дохторку, по походзеню зоз Китаю, хтора ми такой гварела ми же ше муши зробиц биопсия косцового шпику, значи, маю ми винац фалаток шпику и анализовац го. Косцов шпик то фабрика червених крєвових зарєнкох. Аж после того, гварела

ми, увидзиме цо не у шоре зоз твою “фабрику крєвових зарєнкох”. Не мала сом вибору, кед ше муши та ше муши. Було барз боляце бо ми не дали добре “фризинг” односно по нашим локалну анестезию. Игла, велька, ишла през месо дзе не було дїйства анестетика... и кричала сом, и яйкала, и врєцала, и молєла...

Кед резултати биопсии були готови и сцигли до рук дохторки Жу вона ме поволала и гварела:

-Олго, я тераз знам цо проблем. Ти маш **Myelodysplastic Syndrome** а то, уствари, “предлеукемия ситуація”.

А Марча, моя дзивка, ше ей питала:

- Цо то значи, кельо то проценти предлеукемия, а кельо то леукемия?

А вони так рахую: кед маш 20% або вецей мутантни кєлії, то кєлії хтори не добри, вєц уж ступаш до предїла правей леукемии, а кед маш менєй як 20% вєц ши у предїлу

Я у моєй хижі при моім “крачунским ядловцу” як сом наволала ногари у хижі, як фогаш, на хтори ше квачи инфузия и койдзєяки други мешки зоз ліками

Вельку нон сом тиж препровадзела у больніци. Мой дзівка Марча упекла паску, уварела шунку и вайца, порихтала хрин и друге та аж и швенену воду же бизме себе пошведели слою и принесли тото до больніци у Калгарію же бизме мали Велькононици погузенок. Була сом барз пешліва прето.

предлеукемії. Я мала 17% мутантох у тей хвильки.

И дохторка ми гвареа же ест нови ліки хтори ше почало хасновац у Канади од Крачуна 2009. року, їх ше дава же би ше затримовало статус кво, односно же би ше процент мутантох тримало цо длузей на нізшим уровню.

- Я це – гварела ми теди дохторка – положим на тоту терапію. Способ за вилічене постої а то кед ше зроби **трансплантація косцового шпику**.

А мне у тей хвильки почали исц слизи.

- Боже – виповедла сом – цо ме то тераз таке знашло!?!)

А Марча була теди зомну (добре же теди була при мне) и охрабруючо ме кляпкала по хрибце и гуторела ми:

-Мамо, шицко будзе О.К.! Видзиш же постої драга за вилічене, лем треба прејсц през шицко тото! Шицко ми то зробиме, мамо!

Давала ми моцну потримовку у тих хвилькох.

Такой шлідзел нови податок хтори ище баржей компликовал ствари. Дохторка нам сообщила же ше шицко тото муши робиц у Калгарію. Гу тому додала же мушим там буц три мешаці. Вона нам то погаторела и не охабела ніяку шансу за даяки вибор. Шицко ми то було як нова, велька терха у уж чечуцих бригох.

Я ше, розуми ше, соглашела зоз шицким.

Вона ме положела на тоту терапію и була сом полни 6 мешаці на тим третману. Єден тидзень сом доставала по 2 инекції, барз печаци и боляци, кажди дзень. Вец сом три тижні одпочивала без инекційох, та потим шицко ознова. Тидзень инекції, три тижні окрипенє. Непреривно так од септембра 2010 по марец того року. У марцу ми нашли донора бо я, генерално, пристала на трансплантацію косцового шпику. Не жадала сом остац до конца живота на инекційох кед же мам шансу за тирваце виліченє.

Дохторе перше сцели же би ми мой брат бул даватель, перше ше вше гледа зоз кругу найблізшей фамелиї. Послали зме до Сербії пакет и упутство цо мой брат треба же би зробел. Їм були потребни його ДНК же би по ніх видзели чи вон ма мою крєв и чи може буц мой донор. Гевтим там и то було компликоване, мали аж и прекладателя за англійски итд. и, най не длужим, указало

ше же ми брат не може буц даватель.

И такой гледали нового донора. И нашли донора хтори 90% идентични зоз мою крєву, значи, не 100%. Дзешка у шведце нашли того донора, лем предпоставяме же то було у Европи. Кед нашли донора я такой престала зоз тоту терапію з инекциями. По теди сом уж достала тоти 100 печаци и боляци инекції. Нога ми була у велькей мири червена, па побелавела потим, а вец пожеленела... За даванє инекційох мали таки способ: Першого дня у тижню ми дали два инекції до правой руки, другого дня 2 до лівей руки, треди дзень до правого боку бруха, 4 дзень до лівого боку бруха, пяти дзень до стредней часци бруха, а вец до єдного сгєгна и седмого дня до другого сгєгна. Не шмели до єдного места давац бо инекції були барз боляци а место дзе ю дали ше зачервенело, а потим побелавело и пожеленело...

(Предлужє ше)

<p>Заступніки магазина "Руснаци у шведце"</p>	<p>Австралия и Нови Зеланд Jakim VARGA 39 Bellnore Dr. Norlane West 3214 GEELONG, Victoria Australia kimo.maria@hotmail .com</p>	<p>Канада (заходна часц) Amalija DUDAŠ #206-11030-107 St EDMONTON AB T5H 4G5 Tel. (780) 428-4988</p>
<p>Войводина Sanja TIRKAJLA I. L. Ribara 50 25233 Ruski Krstur Srbija Tel. (025) 704-202 so.tiki@neobee.net</p>	<p>Немецка, Австрия, Шведска, Швайцарска, Baran Mihajlo Schützenstr. 16 67061 Ludwigshafen 100.224499@german ynet.de</p>	<p>Канада и ЗАД Gavra KOLJESAR 324 Overlea Dr. Kitchener, ON N2M 1T8 Tel. (519) 570-9614 gkoljesar@gmail.com</p>

ОТРИМАНА ВИБЕРАНКОВА СХАДЗКА РУСКОГО ДРУЖТВА СИВЕРНЕЙ АМЕРИКИ

ПРЕБРОДЗЕНА ПАТ ПОЗИЦІЯ

“Трећа – срећа” глаши сербске ‘мудре виречене’ хторе ше цитируе кед ше дацо уда з трецога разу. Так ше и нам, членству Руского Дружтва Сиверней Америки, удало з трецога разу отримац виберанкову схадзку и покончиц, як-так, тото цо було и плановане и потребне же би нове руководство одпочало робиц и водзиц нашо здружене. Як познате, два схадзки зволовани але не було кворума за роботу по статуту Дружтва, а на трецу схадзку ше зишли скоро дупло особи од потребного минимума и, цо ше того дотика, могло ше робиц цалком регуларно. Були ту аж и члени РДСА зоз Торонта, з Брантфорду и ише пар других местох.

Як зме писали скорей, двома члени Управного одбору уж од скорей виступели з його составу, а медзи тима цо остали потерашні председатель Макаї вжал обовязку (и одвичательносц) же порихта комплетну виберанкову схадзку. То ше му лем з часци удало. Понукнути дньови шор бул досц вшеліяки, материяли за схадзку, и попри обецаньох, не сцигли скорей до рук заинтересованим так же ше ніхто не могол певно пририхтац за схадзку та ше, озда и прето, схадзка розцагла на полни три години тирваня.

За схадзку предложени тоти точки дньового шору: Звит за прешли период – общи и финансийни, Предклад и прилапйоване нового Управного одбору, Предклад и прилапйоване плана роботи за нови период, Предклад и прилапйоване вименкох Статута, Одредзоване вонкашней контроли и Позарядова резолюция.

Звит о работи за прешли период присутни не достали. Не поднешене ані усмено ніч достаточно артикуловане же би ше го могло наволац як звит за прешли рок. Финансийни звит направени за остатні рок, а понеже то була виберанкова схадзка, за штирирочни период роботи, требало порихтац компаратив-

ни финансийни звит же би ше видзело як би були финансийни ефекти роботи того Управного одбору у шицких штирох роках. О тим не було ані єдного податка, тоти цо лепше паметаю мали дакус предносци кед же ше здогадовали дакедишніх финансийних числох итд. Кед не инше, мож повесц же тот Управни одбор за штири роки ніч не унапредзел стане у каси РДСА. Кед ше здогаднеме же тот Управни одбор у маю 2007. року, кед розпочал свой мандат, нашлїдзел 6,216.27 долари, а кед патримае у тим остатнім звиту же на тей схадзки Дружтво мало 6,371.60 долари вец ту зме дзе зме, як ше гвари. Од снованя РДСА кажди Управни одбор дзвигал стане у каси за голем \$500, рочне, випада же тот УО за свойо активносци трошел шицко и стал штири роки на истим (финансийним) месце. А, треба повесц, упечаток таки же комплетни увид до финансийох не бул оможлівени, у звитох нігда не виказани одредзени трошки, векши, хтори досц очиглядни. ‘Спод жита’ вичурела и информация же до одступаня касира зоз роботи у УО пришло праве пре проблеми зоз нестатутарним розполаганьом зоз средствами Дружтва.

За состав нового Управного одбору предложени були седем особи и у демократичним тайним гласаню, на паперикох, избрани пейц нови члени Управного одбору: **Ваньо Хома, Владо**

Мученски, Здравко Шимко, Звонимир Магоч и Йозефина Дервишевич.

Їм остал задаток же би ше у дньох после тей схадзи зишли и медзи собу избрани председателя, подпредседательох, секретара и касира.

Предложени План роботи бул, цо ше подписніка тих шорох дотика, найкратши план роботи хтори видзел у остатніх 50 роках. Но, гайд, мож и так. Главне було пребродзиц пат позицию и войсц до водох дзе можліва нормална работа РДСА. А у дискусиї коло тих пар точкох зоз Плана роботи було досц нерозуменя, а було и непохопйованя функції РДСА и способу на хтори така организация роби, та тото досц розцагло тирване схадзки. Но, конечно тот план бул прилапени але остала єдна подзеленосц думаньох у вязи того чи РДСА регистровац такой, у наступних мешацох, чи аж о рок, кед ше, ніби, увидзи як ствари буду исц.

Статут РДСА претрешени, од параграфа по параграф, и унешени конкретни и досц ясни вименки и упечаток же тота работа досц добре покончена. Так тераз РДСА ма нови, функционалнейши Статут хтори, розуми ше, не идеални але є тераз блїзши гу реалному стану ситуациї у самим Дружтве.

На концу избрани и нови состав вонкашней контроли односно то орган познати под назву Надпатраюци одбор. И з тим схадзка закончена, ствари придати новому Управному одбору же би далей вон организовац наступни активносци. Як перша на хторей ше УО може указац то организовац Руского жимского балу уж на початку 2012. року.

Г. Колесар

НА ПЕРШЕЙ СХАДЗКИ УПРАВНОГО ОДБОРУ

ПОДЗЕЛЄНИ ЗАДЛУЖЕНЯ

Неодлуга по виберанковой схадзки отримана и перша схадзка нововибраних членох Управного одбору Руского дружтва Сиверней Америки. За председателя УО избрани **Здравко Шимко** зоз Брантфорду, за подпредседательох избрани **Звонимир Магоч** и **Ваньо Хома**, за секретарку УО **Йозефина Дервишевич** и за касира **Владо Мученски**. Шицки вони зоз Киченеру. З тим кажди член УО РДСА достал одредзени задлуженя хтори предвидзени зоз Статутом Дружтва. На истей схадзки окончени и поради за перши наступни активносци, насампредз гевти на пририхтованьох за организовац уж традицийного Жимского руского балу у фебруаре.

ОТРИМАНИ ЄШЕНЬСКИ РУСКИ ПИКНИК У ВУДСТОКУ

ПИКНИК ТО ЧАС ЗА ДРУЖЕНЄ ПРИЯТЕЛЬОХ

Соботу 3. септембра на Pittock Conservation Area у Вудстоку отримани Єшенський руски пикник. На тот руски сход у Онтарію зишло ше досц красне число наших виселенцох. Понеже ше векшина присутних змесцовала коло вибудованей хижки недалеко од паркинґ простору, под чію стреху ище пред поладньом почали врец паприґаши у даскеліх котлікох, лапане риби у озеру того року не було у першим плане. Главни активносци присутних були у друженю, у стретаню и приповеданю. У хладку

Коло котлікох була найвекша гужва и з нескерпением ше очековало кеди кухаре явя же шицко приготовене

високих древох таки активносци ше могло цалком крашне запровадзовац. Розуми ше, хлопи себе посмаковали досц скорей як паприґаши були уварени. Атмосфера опущена и приповедком нігда конца.

На лабду ше ишло оштро и попри шапутракох медзи ногами

Придаване награди Михайлови Колошняйови хтори уварел найсмачнїши паприґаш

Хвиля наисце потримала тот сход. Було як намальоване: небо белаве, хмарка лем ту и там, слунечко швици а спод древох гласи присутних гуркотаю и леца на шицки боки. Окремни жири и того року покоштовал з каждого котліка и награда, фляша доброго вина, за найсмачнейши паприґаш пошла до рук **Михайлови Колошняйови** зоз Киченеру. После преглашованя награди шицки присутни, вера, навалели на паприґаши и госцене почало.

По законченей паприґаш-госцини прешло ше на винко и пиво. Неодлуга ше на терену за мали спорти позберала векша група фодбалерох и змагане почало. Понеже за дзеци, а було их надосц, не було ніч організоване та ше и мали шапутраки умишали медзи фодбалерох, покус бавиц а вецей завадзац, як ше гвари. Трудзели ше вони, трудзели але вше постояла опасносц же их даяки 90 або 100-килаш дакус приджами у розмаху змаганя. Но, шицко прешло добре цо значи же ше шицки добре набегали, добре вистали и вец навалели на квашни води, пива и колачи цо млади газдинї приготовели и на пикник принесли.

Вечаром ше учасніки Єшенського руского пикника розишли до своїх домох задовольни зоз препровадзеним дньом на озеру Питок у Вудстоку. Г.К.

БУДЗЕ ЖИМСКИ РУСКИ БАЛ

Традиційни, Жимски руски бал, будзе отримани 11. фебруара 2012. року

Обезпечена сала, догварена жива музика и богата вечера.

За шицки информациї вязани за Руски бал як и за куповане картох мож ше вецей розпитац при членох Управного одбору РДСА.

РУСКА ШКОЛА У КИЧЕНЕРУ
РУСКА ШКОЛА (ЗНОВА)
ПРЕД ЗАВЕРАНЬОМ?!

Емилиї Макаї зоз дзеци затераз достаточни лем пар столи за роботу. Карселі горе на других столах чекаю своїх школярикох...

Од початку того школского року у соботовей Рускей школи у Киченеру зоз дзеци роби нова учителька. То **Емилија Макаї** хтору зме замоддели за информации як цекла работа од септембра та по децембер.

- Школа почала з роботу 24. септембра, на способ як и вше потераз. За 10. децембер плануєме отримац таке як прадки, 17. не будзе школа бо ест даяка схадка, а вец уж Крачун. Сцела сом зоз дзеци увежбац же би шпивали крачунски коляди и же би их, потим, шпивали у церкви на Крачунскей Служби Божей, але ше дзеци не прилапели того, випатра же су ганьблїви.

Медзитим, у шицким ше, ознава, указує як проблем того же на годзини не приходза шицки дзеци хтори ше и приявели. Приявели ше вецей як 15 а тераз, суботами, мам 6-7 школярох. Не знам причину прецо дзеци не приходза односно прецо их родичи не приводза гоч на початку дали согласносц. Прето сом порихтала и розпослала еден поволуюци имеил шицким родичом и другим заинтересованим зоз хторима пробуем даяк порушац роботу и здобуц векше число школярох.

Зоз управи школи уж сцигли даяки сигнали же, кед остане таке мале число дзедох, Руска школа будзе заварта. До школи на тамилским язiku приходзели 9 школяре а недавно е заварта. А у рускей школи тераз ест 6-8 школярох. Цо ту мож, вец, обчековац?

- А дзеци добри, трудза ше наисце, аж и на одпочивку, за розлику од других, бешедує по руски медзи собу. Думам же не заслужую же би страцели свою школу на мацеринским язiku. Бо, аж кед ю страциме, аж вец родичи похоя же не мали найлепше одношене спрам школи, же ю недостаточно потримали и же ю так анї не зачували.

Обявюєме ту и текст имейла хтори Емилија Макаї розпослала родичом з надїю же ше и родичи а и

други хтори могу помогнуц задумаю над судьбу Рускей школи у Киченеру и же помогно же би, голем у другим полрочу, школа цо нормалнейше функционовала.

Соботу, 27. новембра, од Емилиї Макаї сом достал и други имеил та и два фотки, як зме ше радзели. Написала ми:

Нешка були лем штверо школяре але зме ше заш лем висликовали.

Того року 17 школяре ше уписали на наставу по руски. На перши дзень школи 10 школяре пришли на наставу а од теди просеково их було

лєм 6. Настава ше отримує каждей соботи од 9—11:30 рано як и прешлих рокох. Школяре цо приходза барз вредни, вше маю часу за мацерински язик и барз ше у нїх цешим.

И ту, вец, не потребни не знам яки коментар: недзбалосц родичох и їх недзека, спрам шицкого, допринешу же би соботова Руска школа у Киченеру, после вецей рокох работи, нестала. Г.К.

20. новембра родичом послани таки текст:

Почитовани родичи,

Обавесцуєм вас же число школярох у Рускей класи досц мале. Седемнац дзеци ше написали на початку рока, дзешец пришли першого дня, а просек лем 6 дзеци каждей соботи. На 26 новембра и за будуче, любела бим видзиц вецей дзеци у моей класи, голем штернац найменей. Модлїм вас потрудзце ше принесц школярох каждей соботи. Кед вашо

дзеци не почали ходзиц од септембра, не проблем, нїгда не касно ше придружиц. Кед же ест специфична причина чом вашо дзеци не приходза на наставу, явце ми же би зме ю пробовали заобисц.

Вше кед маце даяки пригварки лебо совити, модлїм вас шлебодно ме контактуйце. Тиж, кед би сце сцели же би ше отримала схадка, вияшнїце ше та ше можеме зисц пред лебо после настави. Видзиме ше на соботу! Поздрави,
 Емилија

РУСКА ШКОЛА У НОРТ БАТЕЛФОРДУ
НАШО ФАМЕЛІЇ СЦУ
ЗАЧУВАЦ РУСКИ ЯЗИК

Ороботи Школи на руским язiku у Норт Бателфорду достали зме вецей информации зоз писемка **Любици Павлович**, едней з учителькох-волонтеркох:

Школа, котру наволуєме

“Ruthenian language School“, у Норт Бателфорду почала зоз кампом 28. августа того року у дзецинским парку дзе зме виеднали и хижку у котрей ше отримовало активносци за дзеци през лето. Присутни були 27 школяре возросту од 3 по 14 роки як и

вельочислени волнотере (родичи, познаніки). Мали зме шлідуюци активносци:

- прекладане приповедки зоз руского языка на англійски и зоз англійского на руски (тото друге ше указало як чезши задаток за дзеци)

- правене медзвезда (подобного тому яки на нашей застави) зоз жовтей гліни односно блата. Ту зме мали фахову помоц од нашей пайташки Канадянки котра ше зоз таким фахово заніма и могла помогнуц дзецом.

- мальоване по каменюх, по рукох...

- правене резанкох на машинки дзе нам Славка Перепелькова була инструктор - спортски активносци

Камп тирвал цале недзельове пополадне и закончел ше зоз закуску – з плескавицами и бананами печенима на роштилю.

Плановане же би ше години отримовали суботами од 3 по 5 годзин пополадню у Основней школи “Notre Dame” як цо то було и предходних рокох, медзитим, обидва учительки, и Весна Фа и я, Любица Павлович, пременели зме свою потерашні роботи та зме часто у цеку викендох завжати. И попри того, ми предджуеми зоз роботуу школи але мушиме час и

активносци приспособиц гу нашим стаемним роботом. Маме шесца же зме ту у Норт Бателфорду шицки блізо та вец телефони и поруки на Фейсбуку робя за нас.

По при порядних годзинох плануеме и рижни други активносци як цо то нашиви биоскопу, музею, пририхтац програму за Миколая, наступ на манифестациі “Смак култури” хтора ту у Норт Бателфорду уж постала традиційна.

По тримовку, як финансию так и фахову, маме з боку SOHL (Saskatchewan Organization of Heritage languages) чий зме член як и од Министерства образования. Понеже Весна и я волонтираме у тей работи любели бизме достац помоц шицких заинтересованих. Пробуеме найсц и просториі хтори буду баржей одвитовац наменки бо тераз не маме власни куцик дзе можеме тримац нашо ствари и викладац нашо работи.

Вшеліак же нам потребна и велька потримовка и дзека родичох же би приводзели дзеци до школи як и дзека векшини наших приселенцох ту же би затримали наш руски язык як главни у комуникациі у тудейшей рускей фамеліі.

Поздрав шицким читачом новинкох, **Любица Павлович**

НОВОНАРОДЗЕНИ БЕБИ У КАНАДИ И ЗАД

ХЛАПЧИКОВЕ ПРЕВАГЛИ 3:1

Хлапчикове у тим кварталу превагли. Мама податки же народзени троме хлапчикове и една дзивочка. По заключене того числа достали зме податки и фотографії од трох фамелий

TYLER RAC

Всоботу 5. новембра там после 6:30 пополадню у обисцу Блаженки и Дюру Рацових у Киченеру наступели источасно и олегчане и радосц: у спомнутих хвилькох дознали же постали баба и дїдо понеже ше им народзел унук Тайлер Рац. Їх син **Никола Рац** зоз супругу **Алину** достал сина **Тайлера** хтори бул на породу чежки 3.500 гр а длугоки точно 50 сантиметри. Уж о два годзини мама Алина и син Тайлер напушчили больніцу и пошли до цеплоти свойого дому.

У обисцу Рацових ше теди позиходзели найблізши, родзина и приятелс, на олдомаш з нагоди

Бженка и Дюра Рац зоз унуком Тайлером

народзена унука.

Тайлер Рац 11 праунуче прабаби **Наталії Рац** хтора жиє у Руским Керестуре.

LIAM DURANIK

З радосцу сообщуєме же нам наша наймладша дзивка **Кристина** принесла на швет хлапчика **Лиам** 17. новембра 2011. року. Лиам бул чежки 3.420 грами а длугоки 51 сантиметер.

Френк и Кристина Дураник зоз сином Лиамом

Будуци тато **Френк Дураник** препровадзел цале тото штварткове пополадне зоз свою супругу Кристину у Гранд Ривер Госпиталу у обчекованю принови у фамелиї, не знаюци чи будзе хлапчик чи дзивчатко.

У просторії за членох фамелиї, тамаль гу вечару, почали ше сходзиц шицки найблізши и по Френковим и по Кристиновим боку, було нас там 11 особи. Шицки зме несцерпезліво обчековали нового члена Дураниковей и Колбасовей фамелиї з Киченеру.

Радосни оец Френк, тамаль дзешка уж блїзко гу пол ноци, пришол нам шицким сообщиц же зоз супругу Кристину постали

родичи синови Лиамови. Настали хвильки радосци и винчованя едни другим и подзековносци медицинским шестром же нам дошлебодзели, гоч takiej велькей групи, повинчовац новей, дакус вистатей але щешлівей мами Кристини и привитац односно тримац на рукох малога, поспаного Лиам.

Свою радосц з тим кратким писемком преноша баба Мелания и дїдо Владо Колбас

YANI KOLBAS

До фамелиї Колбасових, **Олега** и **Танї**, сцигла и друга принова. То син **Yani (Яни)**. Мама Ганя нам о тей щешлівей події написала так:

Яни ше народзел ввезделью, 20. новембра, на 2:03 пополадню у Норт Бателфорду. Бул чежки 3.660 гр а 56 см длугоки. За тераз барз слуха маму и тату и старшу шестричку **Лейлу** хтора ше му барз зрадовала и тераз непрерывно забегує коло нього. Яни крашне

напредує и запровадзел добри ритем спаня и карменя так же шицки коло нього досц одпочинути, цо на початку найважнєйше.

Ми додаме и тоту статистику: Яни Колбас 12 праунуче прабаби Наталії Рац.

**Ирина
Гарди
КОВАЧЕВИЧ**

Обявюеме ише єдну приповедку зоз збирки 25 сказкох о Керестуре авторки Ирины Гарди Ковачевич. Тоту, чувствительну тему о злей судьби керестурских Жидох, по нешка анї єден автор не мал шмелосци глібше обробиц.

Авторка змесцела сказки, спрам їх змисту и характеру, до трох часцох—”Медзи яву и сном”, “Орубенца хронїка” и “З двора дзецинства”.

Павлінка любела шицки швета, але ей Велька ноц була якош найсвятчнейша! Перше, прето же за Вельку ноц вше доставала нову шмату, а боме и ципелки, били ботоши и машлі котри би ей залетовали коло глави на концу варгоцох до котрих ей мац ледво посцискала ей били кандрасти власи, док бегала коло кошаркох пошорованих коло церкви у порти. А кед Велька ноц була кус познейше, та кед би тих дньох так добре ограла яр, така розквитнута, красна и цеpla, теди би у ней шицки три вельконоцни дні оддзвиньовала радосц котра ше розлівала по валалє.

На перши дзень, знало ше, не идзе ше нї до кого, є ше тото цо було у порти при церкви поблагословене, з дасдну капку швеченей водички цо ю з метолку пирскал єден, або аж троме паноцове, котри под небом, винешеним з церкви же би ше указало же на небо пошол и Исус Христос кед на паскову недзелю воскреснул, обиходзели коло церкви. Небо ношели хлапци цо преїг шматох мали надзати шлингерайово кошулі, а зоз кошаркох викуковали паски, окреме украшени били циповки, фалати увареней шунки, з масла

направене баранче або ружичка, скруцена суха, а обарена колбаса, грудa сирца, тей лакотки з вайца и млека цо ше ю вари лєм за Вельку ноц и – вшелїяк писанки котри офарбени и виписани на Желени штварток.

А други дзень, ей, другого дня, ше вона и ей пайташки скривали од своїх парнякох, котри на коньох, украшенима зоз паперовима пантлікама и вишиванима ручнікама, приходзели шпиваюци – облївац их.

На шицки тоти возбудліви збуваня, як цо и по шпиваню на Вилїю и на кирбайово вешеля, приходзели и ей найлєпши пайташки, Штайнерово двойнята: Мира и Ицука, за котрима вше ходзела и їх младша шестра Розика. На остатку, ша шицки Керестурски Жидзи ше пайташели зоз шицкима. Медзи собу бешедовали зоз свою бешеду, але з другима у валалє по руски. Научели.

Прето и Павлінки не було цілїво кажди дзень забегнуц до сушеда Янка Жида, як го шицки волали, видзиц цо ей робя пайташки, або кед би ю з дому послали по дацо до їх дутяну. На Вельку ноц би їх дідови, истому Янкови, з дзверох здравкала:

- Христос воскрес!

- Не барз верим же воскрес! – гунцутски одвитовал дідо Янко.

- Гей, воскрес, воскрес – бранєла Павлінка тото цо научела на виронауки.

- Но ша гат, кед воскрес, яй нам Жидом – скаражел ше дідо, - а кед не воскрес, яй, вам, християном.

Не раз ше Павлінкова и дідова бешєда знала звєсц на вирску дискусию у котрей вон дармо пробовал збунїц осетєне дзивчє. Кед му раз так, у стрєд бешєди випадла з рук шкатула полна зоз гвоздами, та ше розсипали по наолєйованим патосу, Павлінка подумала же го то Бог покарал, та ше нашмєяла. Дідо ше пробовал зогнуц, алє му стари косци не дали, та клєкнул и так почал зберац гвозд по гвозд. Дзивчє хвацєло зоз тєзги два штаницли з грубого папера, нацагло их на руки як рукавици, кукло гу дідови и раз два з двома гарсцами позгартала гвозди назад до шкатули.

- Чорцик ти вельки, мала! - похвалєл ю дідо Янко.

Мала Павлінка ище вельо пайташки окрем Штайнерових. Окремє ше любєла пайташиц зоз Єленку, штвартим дзєцком єй учителя, котри ше мучєл зоз своєю плацу виховац дробни дзєци, та своєю муку гартушєл на дну фляшки у карчми.

А карчма, у котрей вон глєдал ратунок, була обок при дутяну у стрєд валала. И ю и дутян тримали тиж Жидзи, Вайсово. Єленка о Вайсових нїгда не думала як о иншаких людзох як цо була єй родзина. Вони єй аж були блїзши, бо ше приємно чувствовала кед одходзєла до тєй нїзкей, узкей и длугокей хижи, дє ю волали прєкрасна Паника и пєгава Едита. Мали тоти два шєстри и Тибия, досц младшого од нїх, алє барз допитого, брата.

Кед трєбало купиц дацо у дутяну, Єленка уходзєла на дзвери цо зукос одрезовали угєл. Кед отворєла дзвери порушала дзвончок, цо давал знак же муштерию трєба вислужиц. Єленка думала же то найкрасши дутян на швєцє. Шицкого там було: од витрийону по найкрасши гадваб, од цукру и бавискох по судзину и квас. Нєпрєповєдзєне богатство и краса!

Окремє було пахняцо у дутяну кєд ше блїжєли вельки швєта, а прєд Крачуном там були громади помаранчата и цукри у златку, швицаци гомбулі, бабки и конїки!

Вислуговала мац єй пайташкох, та ше Єленка и у дутяну чувствовала цєпло и комотно. Шмєла без ганьби питац ше же кельо дацо кошта, бо вельораз не мала досц пенєжи, або повєсц же най упише до тєки. А у их обисцу, було єй не як у родзини, бо родзина и уквилї, и повє на розум и поогваря, а панї Сара була вше добра. Вєлї фалатки билого хлєба з маслом Єленка поєдла у обисцу Вайсових, а не раз єй панї Сара на одходзє штурєла до фартушка фалаток платна на фартушок чи сукєнку. Так, потайомнє, да ю не поганьби, не як родзина, котра кєд давала, надпоминала же чєка подзєковносц!

Дружєли ше Павлінка и Єленка и мєдзисобно, алє своєю пайташки не вихабяли, а и други валалски дзєци, котри мали у сушєдствє. Вєлї жидовски дзєци ше волєли пайташиц з другима, не зоз своїма. Иста, Едита Вайсова найволєла кєд була дєжурна з Владком цо ше ганьблїво, бо до школи приходзєл у шєстрових ципєлох, други не мал, скривал у остатнєй лавки. Уживала же му мєжє на лавки охабиц рємєнчок бомбони, або даяку другу лакотку з дутяну, о котрей ше йому лєм шнїло. Уживал и вон у лакотки, алє не и кєд му ше видрижньовали пайташе яку ма фрасрку.

У валалє було даскєльо жидовски фамєлїї чийо присєльованє памєтала Павлінкова баба ище як дзивчатко. Шицки вони мали прєзвиска цо здабали на нємєцки: окрем Штайнерових и Вайсових, ту були Колбово, Кравсово... Валал и нєшка улїчку у хторєй мал дутянчик Рєзак вола Рєзакова. Наталка, ище єдна добра Павлінкова пайташка, цо у тєй улїчки народзєна и одросла, найволєла шкинтац прєд карчмочку на хторєй на олупєнєй шивобєлавєй табли писало:

Колб Игнят прєдава вино, пиво и палєнку!

Натка и єй пайташки тоти слова нєпрєривно понавяли шкинтаюци по гарадичох: пєйц горє и пєйц долу. Випатрало им же то молитва же би ше не забунєли.

Преставали лєм кед би дахто уходзел и виходзел з дутяну, глібоко удихуюци воздух засицени з найрозличнейшима возбудиливима запахами цо вибивал з нього.

Шицки тоти пайташки и пайташе творели зашущкане дзециньство, аж и захрипнути глас дробного Ицака пиряра, котри кед преходзел през валал кричал:

- Пире, пире, купуем пире, старе и нове!

Та и озбильна подоба дохтора Шварца, хтори улівал довириє каждому хорому – пополньовала малюнок мирного валала.

Вец, єдного дня, Тиби Вайсов, озбильни и якошик святочни, стирчацци медзи хлапццями цо го окружели у школским дворе, надвисшуюци их за главу, з гевтима своїма целовима превиднима ухами, цо му були поставени дзешка збоку, та здабал на даякого велького пергача, толковал же чом на лівим рукаве ма пришиту жовту пантліку, на котрей нарайзована шейсцуглова гвизда.

Хлапцом коло нього випатрало же тото цо вон приповеда пришло дзешка з далєка, цошка таїнственє, нє розумели ніч, скоро же му завидзели на важносци яку одразу достал.

Щупели ше дзивчата под гарадичами на уходзе до школи, даремно пробовали одгаднуц о чим ше роби гоч шицки три були одликашки: Єленка писала найкрасши состави, Наталка знала найлєпше раховац, а Павлинка найлєпше историю и географию.

Обецала Павлинка же ше дозна, прецо їх пайташки и пайташе, а и їх родичи по драже ходза означени зоз жовтима пантліками, а на їх тварох велька застараносц. Вислухала як оец и дїдо приповедали же Жидох одведу.

Єдного з тих дньох Павлинка убєгла до дутяну Янка Жида та му з дзверох у довирию, гварела же ше приповеда же ше дохтор Шварц прекресцел, та є вецей нє Жид, алє християн. Вецей нє муши ношиц жовте на рукаве, и вецей ше му ніч злє нє може случиц, цо ше приповеда же чека Жидох.

Скоро щєслїва же сообщує єдну таку ратууюцу вистку, обчєковала же ю дїдо Янко такой вихаснує и виратує себе и свою

фамелию.

Зоз обєшенима обервами над нахмуренима очми, дїдо без слова станул, обрацел ше и з єдней ладички за собу вицагнул нову ослу:

- Вежні тоту ослу, однеш ю дому и намоч. Ютре ми повеш же як ше пременєла!

Павлинка поробєла як єй сушєд повед и кед му ютре врацала ослу вона була иста, лєм ище кус мокра.

- Най ци останє. Зохаб ю себе, як наук и памятку на мнє - гварел єй дїдо задумано.

Якош теди ше зоз шпиталю, дзе оперовала жовч, врацєла його дзивка Єва, Ицукова и Мирова мац. Ище така слаба, закруцєна до лиловєй хустки, кед як и вше, опарта на облак, випатрала свойо два красни дзивчата, озвала ше гу Павлинки:

- Ми, нєодлуга, будзєме мушиц пойсц, гибай нєшка чи ютре, най ци подавам дацо, та кед би зме ше були врацєли, можебуц нам твоя мац годна дац голєм кантичку млєка.

Павлинка нє пошла анї теди, анї ютре дзєнь, анї єден з тих дньох док сушєди ище були у валалє. После дознала, даєдни сушєди пошли. Нєодлуга, єдней ноци, з валала вивєжєни шицки дзєшєц фамелиї, штераєц души: хлопи, жени, дзєци...

Валал бул цихо, лєм ше шєптом прєношєли гласи же су шицки вивєжєни до цєглярні, а же их после розвєзли по лагрох у Нємєцкєй, нє на єдно мєсто. Три пайташки дошєптовали єдна другєй цо думаю, дзе їх одвєдзєни пайташки. З банованьом пробовали одгаднуц цо би було да їх прияли до своїх обисцох як родзину, як шєстри. Єленка обиходзєла Вайсову хижу, Павлинка каждє рано вишла на драгу з надїю же обачи отворєни облак, а на нїм опарту панї Єву. Натка у Рєзаковєй улїчки пошвидко достала нову пайташку, чийо родичи отворєли дакєдишні Рєзаков дутян. Нова ше сушєда нє барз сцєла з ню пайташиц бо ше рихтала, так гуторєла, учиц за учительку и нє мала ше кєди бавиц з парасткима дзєцми.

Тото розчарованє Натка повєдла пайташком, а подзєлєла з нїма и персцєньчки цо єй мацєри у шкатулки дала сушєда кед

одходзела. Длуго ішце на суценкі і блузенкі, на оцово кошулі, мац пришивала гомбичкі цо достала кед сушэды мали пойсц.

Павлінка ше здогадла же Штайнерова сцели послац дзівчата до школы за газдінї, дзешка далёко, а вони ше спротивели же не охабя пайташкі у валале. Вец Єленка надпомла як вони, гоч Жидовкі поряднє ходзели з нїма на виронауку, лем же би ше не видвойовали. Так им ішце баржей було жаль за пайташкамі хто-ри ше, нагадовали, вецей нїгда не враца.

Алє, як час преходзел, швицаці каменчки з персеньчкох повипадовали, гомбичкі ше поодтарговали, а пришол и конєц войны. Дознало ше же од шицких одведзеных Жидох прежили лем шесцero. До валалу ше врацел лем маляр Вили, неписьмени и затрацени, без роду и породу. Рокамі мальовал преднї хижі и конкі керестурским газдіньом, цагал смушки и прикладал ружі у вецей фарбох, такі кракати и полузогнути. У шматах цо на себе мали шлїди шицких фарбох з якіма мальовал, нєставал за углом краткей улїчки у котрей бивал. Сobotами, кед бул пияц, под його пазухама тютелі гускі або даякі когут. Дзеці за нїм бегали, а вон такі червени у твари, зоз свою цихосцу споминал Голготу з якей ше врацел. Вец згуркло же ше дзешка з Пешти явела до валалу комушик и Мира, єдна з двойнятох, алє єй поведзене же у валале Руси, а вона до іх одношеня гу свойому народу не верела. Познєйше, дахто гвари же и видзел у рукох матичаркі, якуш карточку послату з Пулі, у котрей іста тота унука Янка Жида гутори же одходзі до Палестини, а шицко Штайнерова: и хіжу и дутян и

Иллюстрация: Любомир СОПКА, Нови Сад

конопарню, дарує валалу. Ішце єден Штайнер вишол живи з лагру, Рудолф, лем же вон остал у Новим Садзе, робиц як новинар. Та кед стретал дакого з Руснацох не препущел нагоду озвец ше гу нїм по рускі.

Єдного дня, на Вилийову адресу сцигло писмо з Палестини. Вон го обрацал у рукох и вец однєсц поштаркі Наталкі най му го пречита. Поштарка после лем тельо гварела же го родзина, дахто з тих цо там пошли погледац нови дом, вола, най ше вони стараю о

нїм.

Теди Вили позберал пенєж цо го през тидзень заробел спинаюци ше попод валалски повали зоз щетку и каблом у рукох, купел на пияцу два пулькі та их такі, завязани за ноги як даякі индиянски поглавица, обешел себе коло шиї. Таки пошол до сликера Бругоша висликовац ше. Фотографії, кед були готови, спаковал до чистей и празней коверти и знова пошол на пошту най поштарка випише адресу и пошле так одвитує застараней родзини.

Остал Вили у Керестуре жиц до своєй шмерци, а то було длуго, досц же би го тедишнї керестурски дзеці, а нєшка старши людзе споминали. Павлінка и нєшка ма ослу од Янка Жида. Чловек цо єй придзе кошиц, на викендици дзешка коло Нового Саду, ше зоз нью служи.

Кед же над Керестуром плїваю у вичносци души його дакедишнїх жительох, най би ше души тих цо на силу виселени и трагично скончели, голєм ошмихли же їм зоз тоту приповедку направени мали спомин.

**ЖАДАМЕ ВАМ
РАДОСНИ ДНІ
КРАЧУНА,
ХРИСТОВОГО РОЖДЕСТВО!**

